Символ відновлення та переродження, сили здолання ворожого та хибного

ЧОРНЕ СОНЦЕ

27.02.2017
№40

ІСТОРІЯ, НАПИСАНА КРОВ'Ю

ВИДАННЯ ПОЛКУ ОСОБЛИВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ АЗОВ

ТІЛЬКИ ВПЕРЕД, ТІЛЬКИ ДО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Одним із головних завдань на початку року є чітка зорієнтованість бійцівського духу на поставлених нових цілях. Саме тому командир ОЗСП АЗОВ Мосе зустрівся з бійцями та розповів про основні моменти минулого року і плани на 2017-й. А також відповів на всі запитання, які цікавили азовців.

"Існує кілька важливих підсумкових моментів за 2016 рік. Першим є той, що минулого року ми почали більш серйозно ставитись до бойової підготовки. За цей час почали ретельніше планувати наші виходи, займались злагодженням підрозділу. Все це однозначно гарантує вдосконалення бойової здатності.

Другий важливий момент – забезпечення. Порівнювати нас у цьому плані із будь-яким іншим підрозділом я не бачу сенсу. Варто також згадати, що наприкінці 2016-го ми вийшли на шлях стандартизації шоломів та бронежилетів".

Потрібно зауважити, що нові елементи екіпіровки вже почали надходити до полку і, за словами Мосе, першими матимуть змогу їх отримати ті, хто пройшов перепідготовку із сержантами.

"Якщо говорити про 2017 рік, то у нас запланована одна ціль – шлях до професіоналізму. Дотримуючись цього орієнтира, – продовжує Мосе, – ми обов'язково здобудемо перемогу. Нам необхідно прагнути цієї мети та стати професіоналами своєї справи. І ми маємо це робити з повною відповідальністю перед собою, а не для простої демонстрації. Наша ціль, яка має керувати кожним із нас, – стати найкращими вже цього року і в окопах, і на полігоні, і на ранковому шикуванні".

АВДІЇВКА. НАЦІОНАЛЬНИЙ КОРПУС ЗА ПІДТРИМКИ ПОЛКУ АЗОВ НАДАЄ НЕОБХІДНУ ДОПОМОГУ ПОСТРАЖДАЛИМ

31 січня 2017 року Національний Корпус за підтримки полку АЗОВ провів гуманітарну місію в Авдіївці. Це місто стало епіцентром військових дій на Донбасі, де бойовики ДНР безуспішно намагаються штурмувати авдіївську "промку" та хаотично гатять із усієї наявної у них артилерії по житлових кварталах. Головною метою членів Національного Корпусу було передати першу частину гуманітарної допомоги в наметове містечко та евакуювати всіх бажаючих залишити Авдіївку.

Діставшись Авдіївки пізно ввечері, активісти Національного Корпусу одразу ж зв'язались із командуванням військово-цивільної адміністрації. Пояснивши свою місію та заручившись підтримкою місцевого командування, активісти вирушили до наметового містечка, аби передати представникам МНС продукти харчування та питну воду.

До координаційного штабу Національного Корпусу Маріуполь, котрий прямував в Авдіївку, звернулись люди, які мали родичів у цьому прифронтовому місті, з проханням вивезти їхніх близьких. Було прийнято рішення перших людей забирати просто з дому, адже дістатись до наметового містечка самотужки вони не могли. Зібравши всіх бажаючих виїхати, машина вирушила з авдіївцями до Маріуполя. При цьому частина представників Національного Корпусу залишилась ночувати в наметовому містечку. Завдяки МНСникам хлопцям вдалось комфортно, наскільки це можливо в таких умовах, переночувати в Авдіївці. Евакуйованих авдіївців у Маріуполі забрали їхні близькі та рідні.

1 лютого хлопці з Національного Корпусу Маріуполь, які зостались в Авдіївці, від самого ранку почали формувати списки бажаючих залишити місто та переїхати в пансіонат під Маріуполем. За день вдалось організувати ще два автобуси для людей, які, не витримавши складних умов життя без світла та тепла, а головне – під безперервними обстрілами, вирішили покинути рідне місто.

Усі евакуйовані були розташовані у пансіонаті в селі Урзуф, що неподалік Маріуполя. Люди нарешті змогли відпочити від обстрілів і руйнувань. Національний Корпус постійно опікується евакуйованими, серед яких є діти та люди похилого віку, та допомагає їм обжитись на новому місці. Своєю чергою полк забезпечив авдіївців їжею, яку споживають самі азовці. Тож проблем із увагою та харчуванням у евакуйованих немає, а активісти Національного Корпусу Маріуполь постійно працюють над покращенням побутових умов.

Оскільки пансіонат розташований на березі Азовського моря, авдіївці можуть насолодитись ще й гарним краєвидом. Так, наприклад, евакуйовані діти вперше побачили море і кажуть, що не хочуть повертатись додому, поки там війна. Ці хлопці та дівчата за свій дитячий вік вже побачили забагато горя, страждань та смертей.

Перші біженці з Авдіївки з допомогою Національного Корпусу та полку АЗОВ обживаються у новому тимчасовому помешканні. За їхніми словами, після постійного шуму обстрілів, що не вщухав протягом майже трьох років, спати у тиші дуже незвично. Сім'ї з маленькими дітьми хвилювались, як малеча витримає переїзд та нову обстановку. Але вони раді, що не чути автоматних черг, залпів гармат і звуків розбитого скла. Ці діти швидко подорослішали. Розповідають, що не раз на власні очі бачили смерть та сліди крові на асфальті. Вони рано дізнались, що військові бувають "поганими" та "хорошими", і тепер вже точно розуміють, яка між ними різниця. Завдяки Національному Корпусу і полку АЗОВ маленькі переселенці мають теплі ліжка, гарячу їжу і спокійний сон.

Жителька Авдіївки пані Анна двічі зазнала контузії, коли путінські окупанти обстрілювали місто. "Одного разу я поверталась з роботи, і раптом почало літати прямо над головою. Я заховалась, але снаряд розірвався близько і мене контузило. Тоді ж у мене на очах поранило жінку, а ще одного чоловіка убило". Постраждала каже, що бомбили постійно – і вдень, і вночі. "Багато поранених було. "Швидкі" одна за одною їздили. Загинуло чимало людей, і цивільних, і військових. Був резонансний випадок, коли 17-річного хлопця-студента застрелив снайпер, а він же просто допомагав батькам по хазяйству... І ще багато молодих хлопців похоронили, кому 22, кому 23 роки. Люди помирають не лише через обстріли, нерви і серце не витримують психологічного напруження. Було дуже важко, насамперед морально. Але тут і зараз хлопці з Національного Корпусу нам дуже допомагають – і речами, і їжею, і добрим словом".

Пані Алла згадує: щойно в Авдіївку прийшла війна, вимкнули світло, і люди без нього жили три місяці. "Добре пам'ятаю, як раптом хтось закричав: "Люди, світло увімкнули!" Це була така радість... Ми почали цінувати прості речі. Води не було 5 місяців, ми її купували або ходили набирати в стару частину міста. Черги там були дуже великі". За словами пані Алли, раніше жителі міста навіть не розумілись на військовій техніці. "Тепер же знаємо, який вигляд мають та як працюють і міномет, і танк, і "Град". Це стало нашим повсякденням".

Національний Корпус та полк АЗОВ не припиняють постачати гуманітарну допомогу постраждалим – як евакуйованим, так і тим, хто ще перебуває в Авдіївці. Ситуація в місті залишається напруженою.

Нікополь, Глорія

"ГРАД" 24-ГО ДНЯ

Для кожного, хто живе та пломеніє долею своєї країни, 24 січня щороку нагадуватиме події 2015-го, коли ні в чому невинні мирні жителі українського міста Маріуполь пережили жах наяву. Суботнього дня, коли більшість містян перебувала на вулицях, біля кіосків, на автостоянках, просто на подвір'ї, ворог підло та цинічно завдав удару. Ба більше, навіть після підтвердження факту обстрілу спостерігачами СММ ОБСЄ, які провели аналіз воронок та вказали, що удари були завдані ракетами "Град" і "Ураган" із північно-східного напрямку, ніхто не набрався хоробрості визнати свою провину.

Одним із перших, хто прибув того пекельного ранку до мікрорайону Східний (місто Маріуполь), був боєць АЗОВу, який із об'єктивних причин змінив своє псевдо на "Роман". Все, що відбувалось на його очах, і нині здається страшним сном...

"Вранці у нас було шикування, – згадує Роман, – перед цим ми почули, що стався обстріл міста. Спочатку не могли зрозуміти, де саме. Вибухи було чутно поруч. Відразу спрацювали у всіх кварталах, у всіх машинах сигналізації. Командуванням було прийнято рішення посилити охорону бази, а всі, хто

був вільний, почали завантажуватися у машини і виїжджати у бік ймовірного обстрілу".

Зі слів Романа, за рухом авто відразу було зрозуміло, що лихо у мікрорайоні Східний.

"На це вказував потік транспорту: одні люди звідти виїжджали, а інші прямували, щоб забрати рідних. Крім того, відразу "ліг" мобільний зв'язок, бо всі були схвильовані та дзвонили одне одному. А через те, що в той бік хаотично почали рухатись автівки, утворювались затори. Було складно просуватись, тому ми вирішили вийти з машин і добиратися до епіцентру обстрілу пішки. Транспорт повинен був під'їхати за першої можливості".

Боєць АЗОВу розповідає, що того дня дуже допомогли курси медиків, які він проходив разом із побратимами. Неабияку роль відіграла і наявність рацій.

"Оскільки майже у кожного третього азовця були аналогові рації, ми розділилися і разом зі співробітниками інших служб почали обходити всі східні квартали, будинок за будинком. До нас стікалася інформація, яку потрібно було обробити: спілкуючись, позначали для себе пройдені місця, щоб зайвий раз не виїжджати на одні й ті самі снаряди чи "200-ті"... Тоді також дуже допомогли місцеві жителі. Я та ще кілька осіб забігли до пошти, яка розташовувалась неподалік. Будівля була вся задимлена: ймовірно, снаряд пробив дах. Зайшовши всередину, ми почали голосно кричати і запитувати, чи є хтось поранений або живий. Один чоловік знайшов за прилавком тіло молодої дівчини... Уламки бетону поранили їй голову. У цей момент почала горіти вся будівля, і ми, схопивши якусь тканину, винесли тіло на вулицю. Цивільні лишились біля загиблої чекати поліцію.

Я з іншими побіг далі, – продовжує згадувати той страшний день Роман. – На розі побачили будинок, із труби якого йшов газ. Проте споруда не горіла. Нам вдалося вилізти на піддашок і перекрити подачу цього газу, щоб нічого не спалахнуло і не вибухнуло до приїзду МНС".

Однією з найжахливіших картин, яка запам'яталась азовцю, була школа: "Ми побачили перший снаряд "Граду", який впав прямо у центр футбольного поля. А за школою була картина ще страшніша – купа мертвих ворон, як у фільмах жахів. Не менш лячним був дитячий садок, де стояли ліжечка і були вибиті всі вікна, а наляканий охоронець ходив та не міг зрозуміти, що трапилось. На цій самій території були здетоновані снаряди, але ми тільки фіксували їх і чекали приїзду фахівців".

Суботу 24 січня 2015 року і нині з тугою та болем згадує командир 2-го БОПу ОЗСП АЗОВ Кірт. Того дня разом із побратимами він із перших хвилин був у вирі страшних подій та наслідків ворожого обстрілу мікрорайону Східний.

"... місто було повністю знеструмлене. Ближче до вечора, аби запобігти крадіжкам та мародерству, ми спільно з підрозділами Національної поліції створили патрульні групи та стежили за правопорядком у мікрорайоні.

Хлопці побачили багато людського страждання, поранених та мертвих мирних людей. Я не знаю, як до такого можна бути готовим... Просто ми намагались не показувати біль, який пережили.

Протягом двох тижнів був створений пункт допомоги цивільному населенню, куди азовці завезли половину своїх продуктів та теплих речей. Пам'ятаю, що хлопці багато чого свого просто віддавали маріупольцям".

Того страшного дня азовці всіма силами намагалися нормалізувати ситуацію, аби люди не панікували. Проте всі боялися повторного удару "Граду", який міг знову прилетіти з "братньої" сторони.

Із тих часів і донині місто не оговталось повністю.

"Ми більше не могли дозволяти противнику повторювати подібні напади, – продовжує Кірт, – тому силами добровольчих підрозділів були сплановані Павлопільська та Широкинська операції, які надалі гарантували безпеку міста".

Багатьох людей обстріл у Східному змінив. Тоді Маріуполь зіткнувся із великою загрозою, це стало шоковою ситуацією. А ті люди, яких війна ніби не цікавила, побачили, що найперше вона стосується саме їх. Якщо ще хтось вагався до того дня, то 24 січня 2015 року стало зрозуміло, хто ворог, а хто друг.

Нині, коли навіть могутня пропаганда РФ не може вплинути на свідомість людей із ясним розумом, нам потрібно нарешті дати відсіч тим, хто прийшов без запрошення на наші землі, та в пам'ять про усіх полеглих у цій підлій війні не допустити повторення такого жаху!

Єль

ДО ДРУГОЇ РІЧНИЦІ ШИРОКИНСЬКОЇ НАСТУПАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ

Початок 2015 року був непростим для української армії. Ситуація постійно ускладнювалась через відсутність адекватних наказів вищого командування, чим сповна користувався окупант, котрому невідомі поняття честі та гідності. Дебальцівська трагедія та обстріл мирних кварталів Маріуполя 24 січня 2015 року стали каталізаторами для рішучих дій з боку полку АЗОВ. Потрібно було здійснити наступ на інший напрямок, щоб послабити тиск у Дебальцевому та відвести лінію фронту подалі від Маріуполя. У підсумку була спланована операція, що увійшла в історію як Широкинська наступальна операція. Командування ЗСУ дотримувалося лише оборонної тактики, деморалізовані бійці не могли наступати та визволяти українські землі. Так Широкинська операція стала першим наступом за досить тривалий час, що неймовірно підняло воїнський дух.

Ти на Широкине збираєшся, боєць:
Броня готова, автомат чекає.
Прекрасно знаєш, що цей виїзд -
не кінець,
Війни гібридність в Україні ще триває.

Ти на Широкине поїдеш рано-вранці,
Коли ще сонце не поклониться усім,
З колон махатимеш Саханці
І на Широкине повернеш,
бо зараз там твій дім.

Тебе привітно там зустрінуть
ранком міни -
Уламки стодвадцяток полетять.
Можливо, відпочинку не буде
ні хвилини.
Та це війна - Широкине бомблять.

Ну, а під вечір ВОГи запрацюють,
Можливо, навіть ПТУР пошле привіт.
Та хлопці не зважатимуть,
бо бліндажі будують,
Занадто дорогий їм Український Світ.

І тут боєць зафіксував вогонь,
Зі сторони Новоазовська прилетіло.
На цей раз "Град" встромив уламки
в бронь,
І слава Богу, що метал прикрив це тіло.

І так години три десь протриває -
Запеклий бій точитиметься там.
І все тому, що лиш Широкине тримає
Дорогу в Маріуполь і заважа "братам".

І буде це село достойно воювати,
Допоки дихає боєць полку АЗОВ.
Він зможе захистить і батька, й матір,
І побороти враже "братське" зло.

Два роки тому... Як це було?

Друг Скрипач, що тоді був зв'язківцем 2-ї сотні, розповідає, що під час підготовки до операції основну частину роботи займав збір розвідувальних даних, рекогностування місцевості та індивідуальні тренування бійців піхоти. "Тоді був такий час, що я суміщав обов'язки як зв'язківця, так і розвідника, для досягнення мети треба було встигати всюди". Все планування операції відбувалося в умовах строгої секретності.

Отже, вранці ***10 лютого*** 2015 року бійці полку АЗОВ розпочали наступальні дії. Внаслідок блискавично проведеної операції вже о 8-й ранку азовці повністю контролювали Широкине. Бій супроводжувався високою щільністю вогню з обох боків. Проросійські терористи застосовували бронетехніку, проте невдало. Російська авіація тричі перетинала повітряний кордон, та контрзаходів з боку протиповітряної оборони України не було вжито. Розгорнуто повномасштабний наступ. Ворог не припиняв вогонь зі ствольної артилерії, мінометів, поніс значні втрати "двохсотими" і "трьохсотими".

Перший день повністю увінчався успіхом, усі поставлені завдання було виконано. АЗОВ звільнив Павлопіль, Пищевик, Лебединське, Комінтернове, Широкине.

11 лютого продовжувались важкі бої у напрямку Широкине – Саханка. На жаль, полк зазнав перших втрат – своє життя за рідну землю поклав боєць АЗОВу Дмитро Коряк "Брат". Герой загинув від осколкових поранень ворожої міни.

12 лютого АЗОВ закріплюється на зайнятих позиціях. Здійснюється евакуація місцевих жителів. Ворог, використовуючи танки, ствольну та реактивну артилерію, міномети, кілька разів спробував контратакувати, проте відходив, зазнававши втрат. Азовці повністю контролюють відвойовані внаслідок дводенної операції території.

13 лютого 2015 року було відносне затишшя. Підтягувалися резерви і тили, перегруповувалися підрозділи. Бійці АЗОВу надавали гуманітарну допомогу мешканцям звільнених населених пунктів. Відбувались постійні артилерійські і танкові дуелі, противник використовував також російські танки.

14 лютого 2015 року. За день до так званого "перемир'я" – найзапекліший бій Широкинської операції. Після надпотужного удару РСЗВ "Град" по Широкиному противник за підтримки п'яти танків, двох БМП, двох БТР і силами батальйону піхоти починає контрнаступ.

В атаку кинуті значні сили терористів, піхота підсилена танками та вогнем артилерії. Під час боїв азовцям вдалось взяти кількох терористів у полон. Селище Широкине практично знищене ствольною та реактивною артилерією терористів. Азовці зазнали втрат – 4 убитих та кілька десятків поранених. Втрати ворога – до сотні вбитими та пораненими. Українська артилерія влучним ударом розгромила велике скупчення російської техніки та знищила склади з боєкомплектами.

15 лютого 2015 року Андрій Білецький був змушений оголосити про припинення наступальної операції у зв'язку з перемир'ям. Користуючись цим, терористи намагались бронетехнікою прорватись у Широкине, але наштовхнулись на запеклий спротив азовців. Розпочалось позиційне протистояння.

Підсумком кровопролитної операції було знищення близько сотні бойовиків та десяти одиниць бронетехніки, відведення резерву противника з Дебальцівського напрямку, розширення безпечної зони довкола Маріуполя. Якби не перемир'я, ми б мали всі шанси розвинути наступ до Новоазовська та відвоювати наші законні території впритул до російського кордону. Широкинська наступальна операція стала прикладом героїзму і стійкості азовців, професіоналізму нашого командного складу.

Втрати АЗОВу в Широкинській наступальній операції – десятеро загиблих бійців та 56 поранених.

Йож, заступник командира 2-ї роти 2-го батальйону з техніки та озброєння:

"Є речі, які після тривалого часу стираються з пам'яті, однак існують моменти, котрі я ніколи не забуду. Під час Широкинської операції я був водієм мікроавтобуса в авточоті 2-ї сотні. Загиблий Чемпіон був моїм командиром.

Нас закинули на останній в Широкиному будинок, далі був вже блокпост сепаратистів. Я мав завдання вивозити людей, і під час однієї з поїздок у мікроавтобуса пробилось колесо. Ми мусили його залишити у полі між нашими позиціями. А бус був повністю забитий зброєю та боєкомплектами. Тому я і Саймон вирушили його "реанімувати". На місці поміняти колесо ми не могли, тому що територія повністю простріювалась. І так зі спущеним колесом я якось доїхав до наших позицій на вулицю Логозинського, Саймон прикривав вогнем.

Було певне здивування, коли ми побачили, що деякі придані підрозділи просто втекли.

Три білі автобуси з підтримкою розвернулись і поїхали геть. Ми ж тоді були хто в чому – в бундесі, в мультикамі, а вони повністю екіпіровані, як термінатори. І повтікали. Також нам же обіцяли танки, більшість з яких ми так і не дочекалися. Коли вже я повертався назад, то бачив, що на 14-му блокпості стояли п'ять танків. Я зупинився і сказав: "Хлопці, там вас так не вистачає, люди помирають, а ви тут на блокпості стоїте... " Мені відповіли, що у них такий наказ і вони нічого не можуть вдіяти. Пізніше я дізнався, що один танк поривався "у самоволку" їхати до нас на допомогу, але екіпажу пригрозили в'язницею.

Ще пам'ятаю таку ситуацію. Ми були на позиції з Саймоном і Фоксом, майже завжди були втрьох під час операції, так складалося. Фокс корегував вогонь на маяку, а по нам лупив танк. Першого разу снаряд пролетів трохи далі, осколками поранило Наливайка. Ми з Саймоном побігли його перев'язувати. А другий удар прийшовся біля самого Фокса, і його дуже сильно контузило. При цьому він кричав: "Пацани, я нормальний, я нормальний!" А сам не чув нічого через контузію. Рвався у бій, незважаючи ні на що.

Пізніше під час відступу бійці пішли дорогою біля узбережжя, а я не міг покинути мікроавтобус із боєприпасами, тому мені довелось виїжджати своїм ходом. Можливо, все обійшлося б, якби не велика наліпка з шевроном АЗОВу спереду на капоті. На одному з перехресть нас зустріли сєпари і відкрили щільний вогонь. За декілька хвилин із нашого мікроавтобуса зробили решето, резину з правого боку порвало на шмаття, я їхав на самих лише дисках. Яким чином мікроавтобус не вибухнув – я не уявляю. Також не знаю, як не здетонували боєприпаси і зброя, котрими бус був забитий до самої верхівки. Крім мене, в транспорті були Ернест, Ромашка і Зіна. Оскільки Ернест і Ромашка сиділи справа, зазнали страшних поранень. Всередині мікроавтобус був увесь залитий кров'ю. Таким чином Ернест закрив собою Зіну, а Ромашка врятував мене як водія. До маяка я довіз усіх живими. Але Ернест помер від поранень. Дуже шкода його. Всього лиш 18 було хлопчині... По суті, ще дитя. Я доросла людина і намагаюсь не приймати все близько до серця. Але смерть Ернеста стала справді болючою втратою".

Зі спогадів Смолера, заступника командира 2-ї роти 2-го батальйону з роботи із особовим складом:

"Ми засіли в одному із будинків. Сєпари пішли в атаку, вийшло, що оточили нас із трьох боків, але вони не знали, що ми там. Отож ми почали їм насипати. В нас були ДШК і АГС, але ні те, ні інше не працювало. Тому довелося використовувати стрілецьку зброю. Атака орків захлинулась, вони відступили, а нас евакуювали на БТРі. 14 числа нас відправили зі "Східним Корпусом" та деякими іншими підрозділами на зачистку. Шахту поранило, і командувати взводом почав Поттер. Із його взводу залишилися цілими 11 бійців. Ми йшли за танком, також був "Спартан" із тепловізором – наші очі. Минули розбиту машину сєпарів, а далі потрапили в засідку, нам стали щільно насипати із АГСів та "стрілковки". Тож довелось відступити та закріпитись перед мостом. Пізніше прибули наші з Павлополя, і ми мали продовжувати зачистку. Десь у той час зробили відоме селфі Спайдера з табличкою "Широкине". Приблизно на тому ж місці, де ми потрапили у засідку, вступили у ближній бій з орками. Був сильний туман, видимість погана, працювали більше по спалахах. Почали витягати поранених. Нас мав замінити "Донбас". Перша машина з їхньої колони заїхала правильно, а дві інші, що рухались на дистанції 70-90 метрів, на великій швидкості в тумані пролетіли повз потрібний поворот. Ми їм махали, але вони подумали, що ми просто вітаємось. На жаль, вони потрапили у лігво ворога, в них зразу ж був один убитий. Пізніше ми допомагали їм евакуювати поранених".

Глорія

Пам'ятаємо!

ЙОГО ЗВАЛИ БІЗОН

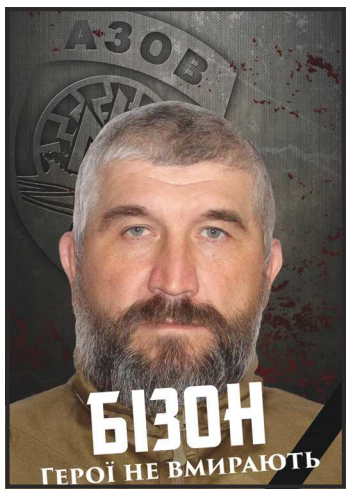

28 січня минуло вже два роки від того страшного дня, коли, виконуючи своє бойове завдання під Маріуполем, від ворожого снаряда загинув уродженець міста Конотоп боєць полку АЗОВ Анатолій "Бізон" Шульга. Він був засновником азовської артилерії, одним із перших артилеристів у полку. Загинув Бізон біля села Новоселівка Друга, що південніше Гранітного, під час бойового виїзду мінометного дивізіону.

Схешник, командир мінометного взводу 2-ї роти 2-го батальйону, так згадує побратима: "Бізон був для нас наставником, старшим братом і просто чудовою людиною. Багато гарних спогадів пов'язано з ним. Мені пощастило бути одним із його учнів. Він встиг підготувати чотири мінометні розрахунки, а пізніше багато хто з нас зайняв різні командирські посади в мінометних батареях і взводах. Друг Бізон дуже серйозно ставився до нашої підготовки, були періоди, коли ми від самого ранку і до вечора не відходили від міномета. У вільний час, коли не займались підготовкою, часто сиділи в одній кімнаті, дивились телевізор, розмовляли на різні теми. Бізон не любив говорити про себе, але розповідав багато смішних і цікавих історій. Усі разом лагодили міномети, які до нас приїхали в жахливому стані, один навіть був із дірою в плиті. Тоді ми всі були однією командою. Пізніше приєднався і Вальтер, ми не встигли з ним нормально поспілкуватись. Через два тижні після прибуття, 28 січня, він вирушив із нами на виїзд, де загинув разом із Бізоном".

ЙОГО ЗВАЛИ ВАЛЬТЕР

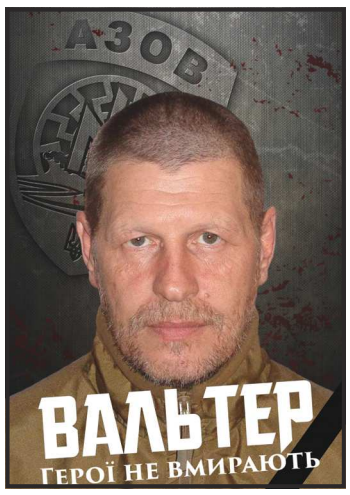

28 січня 2015-го після жахливого обстрілу "Градами" міста Маріуполь бійці АЗОВу виїхали на передову, щоб відтягнути вогневий удар на себе та унеможливити жертви серед мирного населення. Серед сміливців був і Вальтер. Внаслідок артилерійської дуелі шестеро бійців полку АЗОВ отримали поранення. Біля села Новоселівка Друга, що південніше Гранітного, Вальтер загинув – величезний осколок прошив його наскрізь.

Друг Вальтер прийшов у полк у грудні 2014 року, одразу захотів в артилерію. Незважаючи на вік, Вальтер не поступався молодим бійцям. Займався спортом, у вільний від тренувань та бойових операцій час ходив до спортзали. Говорив: "Артилерія – то така штука: відпрацював – і бігом змінювати позицію. Тому треба підтримувати форму". Незважаючи на те, що смерть забрала його на самому початку служби в полку, всі, хто встиг познайомитись із Вальтером трохи ближче, відгукуються про нього як про порядну людину та досвідченого воїна. Для побратимів Вальтер був надійною опорою.

"Азовці Вальтер та Бізон були у нашій мінометній батареї, – розповідає командир мінометної батареї 1-го БОПу ОЗСП АЗОВ Сварной. – Вальтера я знав трохи менше, бо він прийшов пізніше, але за час нашого знайомства стало зрозуміло, що це мужній чоловік. У ті часи він робив те, що мав робити кожен, – захищав свою Батьківщину".

ЙОГО ЗВАЛИ БРАТ

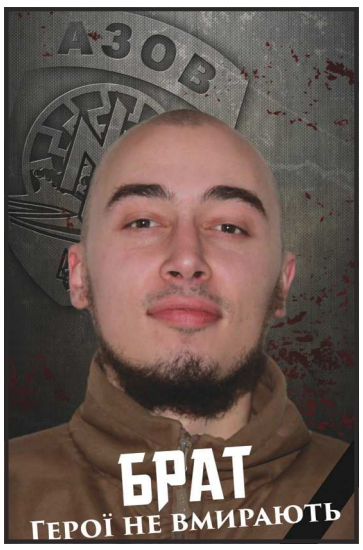

Наш побратим Дмитро "Брат" Коряк загинув 11 лютого два роки тому на посту від осколкових поранень. Міна ворожого мінометa розірвалась біля бійця, проте у цей момент його вказівний палець був на спусковому гачку автомата. Азовець, який усе життя боровся за добробут рідної країни, до останнього подиху виконував свій обов'язок – обов'язок вірного сина України, її захисника.

"Брат став нашим військовим товаришем улітку 14-го, а з ним особисто я познайомився у грудні, – розповідає Скрипач, командир 2-ї сотні 2-го БОПу. – Брат і Ернест жили в сусідніх кімнатах. Це була справді унікальна людина, дуже весела та товариська. Брат брав активну участь у подіях на Майдані. Коли почалася війна, він спершу займався волонтерською діяльністю, а потім долучився до тоді ще батальйону АЗОВ. Завжди був завзятим та старанним у військовій справі, вважав, що треба робити якомога більше, щоб наблизити нашу перемогу. Брат покинув нас під час несення служби в Широкиному. Коли його знайшли, палець він тримав на спусковому гачку автомата... Брат був до останнього подиху готовий захищати своїх побратимів та рідну землю".

ЙОГО ЗВАЛИ БЕНЧ

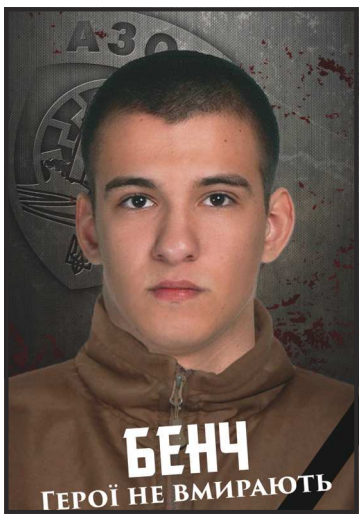

14 лютого 2015 року бої в Широкиному забрали у нас Романа "Бенча" Черненка, дніпрянина, життєрадісного та хороброго хлопця.

Азовець Денис Котенко ("Шкіпер"), заступник керівника Національного Корпусу у Дніпрі, розповідає про свого товариша: "Рома для мене був прикладом вірного друга. Це була порядна людина, щирий товариш, на якого я завжди міг покластись і звернутись по пораду.

Така цікава ситуація була з Ромою. Пам'ятаю, як сиділи в одній кімнаті я, наш друг Сергій (він теж брав участь у Широкинській операції, його поранило в руку танковим снарядом, залишився інвалідом) та Рома. Так утрьох ми збиралися, заряджали магазини, складали речі у рюкзаки. І тут Рома сказав: "Сергію, давай я напишу записку та віддам її тобі. Раптом щось станеться – передай моїй мамі". Тоді ми як жарт це сприйняли. Але Рома дійсно написав записку, скрутив та передав Сергію. І вона залишилася у його гаманці.

14 лютого поранило Сергія, поранило Кирила танковим снарядом. Їх повезли у Дніпро в лікарню Мечникова. 15 лютого вранці Сергій зателефонував, щойно в мене з'явився зв'язок на мобільному. Сказав, що Бенч загинув...

І ось нещодавно від дня його смерті минуло два роки. Зараз я та мої друзі, активісти Національного Корпусу, хлопці, які повернулися з АЗОВу, робимо все, щоб Рому знали і пам'ятали як героя сучасні співвітчизники та українці наступних поколінь. Минулого року ми встановили на залізничному ліцеї, де навчався Бенч, меморіальну дошку на його честь. Хай усі наступні покоління українців знають, що Рома жив із ними на одній вулиці та навчався із ними в одному закладі. Бо герої – серед нас, а не тільки у книжках та бойовиках".

ЙОГО ЗВАЛИ ЧЕМПІОН

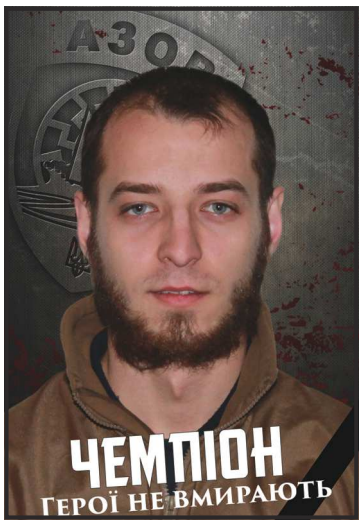

14 лютого 2015 року під час Широкинської наступальної операції загинув воїн полку АЗОВ – Володимир "Чемпіон" Радіонов.

Володимир родом із Луганська. Був фанатом футбольного клубу "Зоря", патріотом, учасником луганського місцевого Майдану, носив українську символіку і ніколи не соромився цього. Десь на початку літа 2014 року покинув рідне місто і поїхав до Києва, а згодом, у серпні, пішов у полк АЗОВ. Він мав неймовірно пронизливий погляд і завжди керувався добрими намірами. За словами азовців, у нього були риси справжнього лицаря визвольних змагань. Побратими згадують Чемпіона як щирого, доброго та безвідмовного хлопця, котрий будь-якої миті міг прийти на допомогу. Навіть загинув він тоді, коли поїхав допомагати у Широкине азовцям. Того дня багато хлопців поранило, і Чемпіон, який був водієм "Спартану", одразу ж погодився їх евакуювати. І от на одній із крайніх вулиць Широкиного машина Чемпіона натрапила на ворожий танк.

"Постріл прийшовся прямо в праві пасажирські двері "Спартану", – розповідає боєць полку АЗОВ Боб. – Найімовірніше, снаряд був бронебійний, тому пролетів повністю із пасажирського місця через водійське і вийшов наскрізь. Всюди були дим, кіптява... Я вибрався, дивлюсь на місце водія – Чемпіона немає, поруч теж. По мені знову почали стріляти, тому через балку я вийшов на лівий фланг і зв'язався з командуванням, повідомив, що "Спартан" підбитий і, можливо, Чемпіона вже немає... Потім ввечері того ж дня ми повернулись на місце події і забрали його тіло.

Він був дуже хорошим хлопцем. Пам'ятаю, кілька разів траплялись такі ситуації, що серед ночі треба було виїхати і когось забрати – то він ніколи не відмовляв, навіть о 4-й ранку міг вирушити".

ЙОГО ЗВАЛИ УЖ

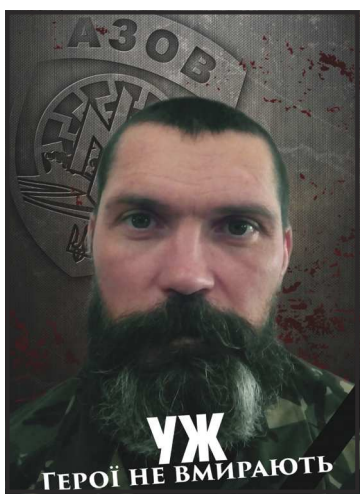

Фатальної ночі з 4 на 5 лютого 2015 року під час підготовки АЗОВу до Широкинської операції загинув Степан "Уж" Криворученко, виконуючи бойове завдання з розвідки в посадці біля позицій ворога в Дзержинському. Коли група розвідників натрапила на розтяжку, друг Уж прийняв на себе більшість осколків, врятувавши шістьох молодих побратимів, хлопців 20-23 років.

"Тієї ночі була чудова видимість – місяць стояв великий, червоний, – пригадує боєць полку АЗОВ Тор. – Ще тоді було якесь погане передчуття, проте особливого значення цим думкам не надали. Ми спокійно рухались серединою дороги, бо розуміли, що ворог міг замінувати узбіччя. Нас чітко освітлював місяць, тож і вирішили звернути в лісосмугу. Там і зірвали розтяжку. Одразу зайняли кругову позицію та почали гукати Ужа і Їжака. Почули стогін останнього, а ось Уж не відізвався. Його сильно посікло осколками. Від дуже великої крововтрати Уж майже одразу помер... "

Це була неординарна, віддана своїй справі людина. Ужу було 45 років, проте він нічим у фізичному плані не поступався молодим бійцям. Свого часу служив в Афганістані, професійно займався боротьбою, щоранку бігав 10 км. У 40 років став чемпіоном із бойового самбо серед бійців спецпідрозділів.

Коли в Україні почалася війна, одразу пішов служити добровольцем, спочатку в "Золоті ворота", потім – в АЗОВ.

Його пам'ятають як сміливу людину, котру вважали справжнім прикладом та гідним командиром. Уж знав про своїх бійців майже все, бо цікавився їхнім життям, завжди підтримував. Був дуже врівноваженим та спокійним, проте тримав дисципліну серед свого особового складу: зрозуміло пояснював, навіщо потрібно робити саме так.

Уж вважав, що доброволець, який прийшов у бойовий підрозділ, повинен жертвувати своїм звичним життям і виконувати покладені на нього обов'язки. Бо це потрібно для перемоги.

Уж був справжнім воїном, йшов шляхом воїна, тож і закономірно, що помер як воїн – зі зброєю в руках, лишаючись вірним присязі та своїй країні.

ЙОГО ЗВАЛИ ЕРНЕСТ

14 лютого 2015 року героїчно загинув молодий боєць полку АЗОВ – Ігор "Ернест" Гольченко. У своєму останньому бою, прориваючись у машині з БК до наших позицій, ціною власного життя Ернест врятував побратима, прикривши його собою.

Командир 2-ї сотні 2-го БОПу Скрипач ділиться спогадами про хороброго бійця: "Ернесту виповнилось лише 18. Пам'ятаю його спокійним та врівноваженим хлопцем. Однак він мав характер справжнього воїна. Востаннє я бачив його буквально за день до загибелі. Ернест тоді був увесь у бруді, в грязюці, але очі його палали вогнем від того, що він бере участь у цій війні та робить все, щоб ми перемогли. У день загибелі Ернест разом зі своїм підрозділом стояв на вулиці Степовій та отримав наказ про відхід. Хлопці йшли берегом, а Ернест прикривав машину з боєкомплектами. Під час прориву машину обстріляли, Ернест отримав смертельні поранення. Помер хлопець у лікарні".

Ернест, незважаючи на свій юний вік, став справжнім символом патріота та чоловіка, який умів правильно розставляти пріоритети.

ЙОГО ЗВАЛИ КОЗАК

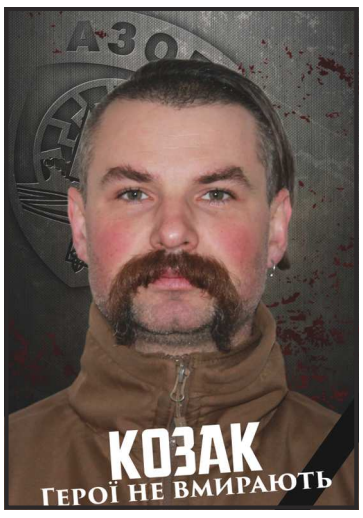

Смертю хоробрих під час Широкинської наступальної операції полку АЗОВ 15 лютого 2015 року загинув азовець В'ячеслав Кирилов, більше відомий нам як "Козак".

Командир 2-ї сотні 2-го БОПу Скрипач розповідає про загиблого побратима: "Козак був у групі Шахти. Я запам'ятав, що він схоплював все на льоту, був дуже грамотним. До АЗОВу Козак вже мав бойовий досвід. Це був тямущий та мужній боєць, чуйна та добра людина. Під час Широкинської наступальної операції Козак проявив себе дуже добре. Він був із нами з першого ж дня, і кожним вчинком доводив свій професіоналізм як медика, зв'язківця, так і як піхотинця. В останньому своєму бою Козак теж робив усе задля побратимів. Того фатального дня Фізруку посікло ноги осколками від АГС. І Козак прийшов йому на допомогу, затягував у БТР, хоча самого теж поранило осколками. Наш побратим помер дорогою до лікарні".

"Я був із ним в останні дні його життя, – ділиться спогадами Акула, начальника штабу 2-го БОПу. – У бойовій ситуації Козак ніколи не показував страху чи хвилювання. У ніч на 10 лютого нас перекинули до Широкиного. Ми з ним заступали на пост спостереження у "сірій" буферній зоні між нами і "ДНР". Тоді працювали "Гради" кудись у бік Талаківки. Запам'ятався такий випадок: коли відбувалась зачистка сєпарського блокпоста під Саханкою, контакт був вже досить близьким – метрів п'ятдесят, не більше. Тоді Козак дістав із підсумка гранату, висмикнув чеку, але зрозумів, що не докине на таку відстань, вкрутив кільце назад у гранату і повісив її на розгрузку. Так його і закарбували на фотографіях – та сама граната збоку висіла.

Я думаю, якби друг Козак вижив, то став би як мінімум командиром взводу. Бо людина була авторитетна, з лідерськими якостями, він постійно прагнув досконалості в усьому".

Азовець Шкіпер згадує Козака так: "Він приїхав в АЗОВ із друзями зі свого міста. Для них він був взірцем: його слухали і на нього рівнялися. Ті команди, які давав Козак, дійсно завжди були професійними. Це був сильний лідер для своїх солдатів із власними переконаннями".

ЙОГО ЗВАЛИ АКЕЛА

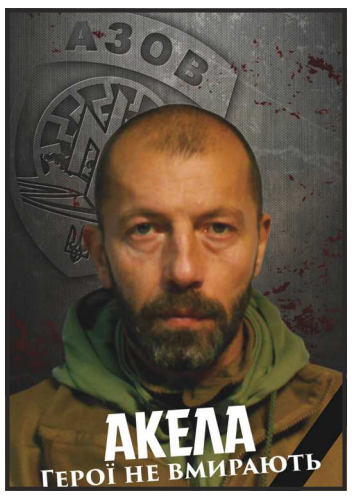

15 лютого 2015 року загинув завжди рішучий і сміливий боєць АЗОВу – Микола "Акела" Троїцький.

Муром, медик мінометної батареї 1-го БОПу, так згадує свого побратима:

"Коли я прийшов 2014-го в АЗОВ, Акела вже був тут. Ми нечасто спілкувались. Однак згодом з'явились спільні знайомі – і в нас стало більше тем для комунікації.

На завданнях він проявляв себе прекрасно. Можна впевнено сказати, мав авторитет серед побратимів. Його слова підіймали бойовий дух. Упевненість, запал, енергетика Акели – все це сильно впливало на нас перед виконанням поставленого завдання.

Що стосувалось оснащення, то він міг дістати все. Ба більше, Акела намагався передовсім задовольнити потреби побратимів, а вже потім думав про себе".

"Друг Акела був моїм старим побратимом, – ділиться командир 2-го БОПу Кірт. – Він воював у складі АЗОВу від самого початку його існування. Акела вмів переконувати, гуртувати людей навколо себе. Також міг знайти все, що завгодно, все, чого нам не вистачало або що просили. Він завжди приходив на допомогу своєму підрозділу та побратимам. Незмінним супутником друга Акели був джип Pajero, в якому він і загинув… В Іловайську саме Акела на своїй автівці кинувся під кулеметно-снайперський обстріл до БМП та намагався врятувати наших хлопців – Березу та Світляка. Акела був хоробрим воїном та без вагань ішов у бій".

ЙОГО ЗВАЛИ СІФ

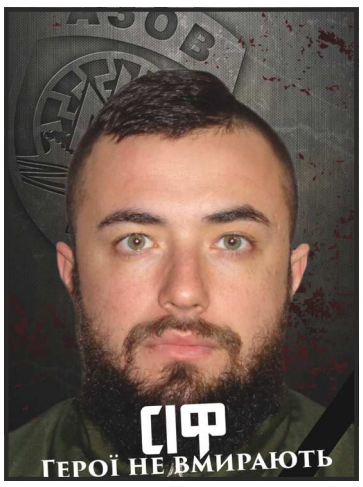

Азовець Антон Грицай із позивним "Сіф" віддав своє життя за Україну 15 лютого 2015 року під час Широкинської наступальної операції. Смертельне осколкове поранення хлопець отримав, штурмуючи одну з ворожих позицій.

Своїми спогадами ділиться офіцер штабу 1-го БОПу секції S-3 Желько: "У моїй пам'яті Сіф залишився доброю, завжди усміхненою людиною. Незадовго до початку Широкинської операції він прийшов до нас у взвод. На всіх тренуваннях, виїздах він постійно був у гарному настрої. І навіть після одного з обстрілів поблизу Лебединського Сіф сидів на ґанку та усміхався.

Загинув він саме того дня, коли по телебаченню сповістили, що в ніч з 14 на 15 лютого оголошено перемир'я.

Такі люди, як Сіф, мали б лишитися живими, але, мабуть, боги забирають із цієї землі найкращих воїнів. Амброс, Сіф, Козак та інші наші полеглі побратими – яскравий цьому приклад".

ЙОГО ЗВАЛИ ЧАВУР

15 лютого 2015 року під час Широкинської наступальної операції загинув боєць полку АЗОВ - Михайло "Чавур" Чеботарьов. Він був звичайним вуличним хлопцем, справедливим, міг постояти за себе та своїх друзів, перший, хто приходив на допомогу.

Його побратим Сидор пригадує: "Коли почалась наступальна операція, попереду нас їхав БТР, ми рухались одразу за ним. Чавур був безпосередньо моїм "другим номером", ми завжди працювали в парі, тому йшли найперші…

Його поранило в плече, проте спочатку він навіть не помітив цього, бо рана була не смертельною. Тільки коли рука почала відмовляти, сказав мені про це. Я відвів Чавура за будинок, де його й поранило з підствольного гранатомета ВОГом, який розірвався у нього просто під ногами. ВОГом йому перебило артерії на обох ногах - і він стік кров'ю… Коли Чавур почав непритомніти, я говорив із ним. Згодом його та інших поранених почали евакуйовувати в БТР. Усюди літали кулі. Я тоді ще не розумів ступінь та важкість його поранення, був впевнений, що все буде добре і він виживе. Але після того, як ми відійшли, мені товариш сказав, що Чавура більше немає…

Він завжди був сміливим і завзятим, дуже товариським, із усіма знаходив спільну мову, любив спілкуватись. А за кілька днів до Широкинської операції щось змінилось у його поведінці: він став дещо замкненим, менше розмовляв, був спокійним і задумливим. Це вже потім я зрозумів, що він ніби відчував, що з ним щось станеться… "

ЙОГО ЗВАЛИ КУТУЗ

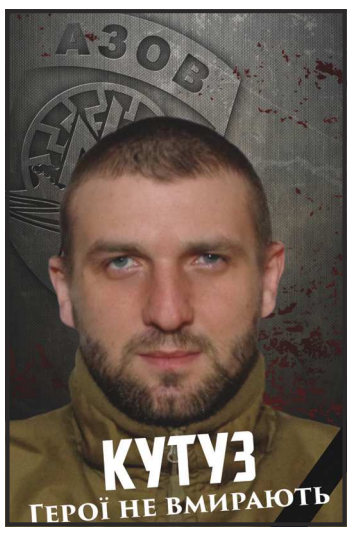

15 лютого 2015 року ворожа міна під час Широкинської наступальної операції обірвала життя Олександра "Кутуза" Кутузакія.

"Уперше зустрів Кутуза власне на базі серед інших артилеристів, здається, це був 2014-й, -пригадує Муром, медик мінометної батареї 1-го БОПу. – Він на той час виконував багато функцій: був і водієм, і розвідником. Кутуз був із кола спілкування Акели. Вони мали багато спільного. Як я вже дізнався згодом, обоє були з Одеси. До речі, і загинули вони теж разом…

Кутуз був чудовим хлопцем за своїми моральними якостями. Більше слухав та спостерігав, був небагатослівним. Навіть якщо поглянути на фото, то за самими рисами обличчя стає зрозуміло, що це чиста та щира людина, його зовнішність викликала прихильність. Не можу сказати, що ми були хорошими друзями, проте в моїй пам'яті він залишився саме таким".

"Його обличчя – це обличчя України", – такі слова лунали у багатьох ЗМІ у день прощання з Кутузом. За проханням матері азовця ховали у відкритій труні, аби люди бачили, що відбувається на Сході та як знущаються над українськими бійцями "кадирівці".

ЙОГО ЗВАЛИ АМБРОС

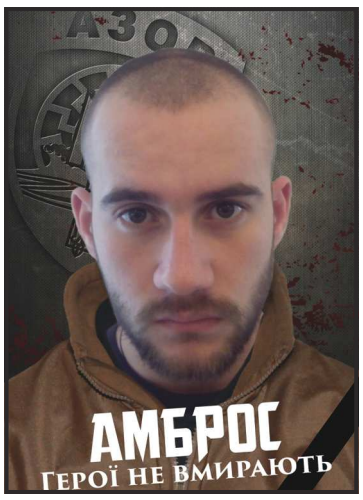

18 лютого минуло два роки, відколи під селом Широкине загинув наш побратим із Черкас Сергій Амброс.

"Він був багатогранною особистістю: любив читати, цікавився різними видами спорту, – розповідає про загиблого офіцер штабу 1-го БОПу секції S-3 Желько. – Це була спокійна, щира, віддана своїй справі людина. Амброс знав, що з будь-якої ситуації є вихід. На завданнях був готовий піти за побратимами до самого кінця.

Якщо була потрібна слушна порада, звертались саме до нього. Про його активну життєву позицію свідчить наявність друзів по всій країні. Коли він загинув, багато людей почали писати, телефонувати його родині…

Перед Широкинською операцією Амброс зробив собі татуювання із зображенням сокола. Йому дуже подобався цей птах.

18 лютого, саме того дня, коли він поїхав на "Маяк" і отримав тяжкі поранення, до мого вікна на базі прилетів сокіл. Птах посидів на балконі кілька секунд і полетів, після чого до мене в кімнату зайшли товариші та сповістили про смерть Амброса.

Коли з ним прощались у рідному місті, над центральною площею знову літав сокіл, що також дуже дивно. Я думаю, що Амброс не загинув, а став цим птахом. Прилітав, аби ми знали, що він живий, просто має іншу подобу".

ПОМСТИМОСЯ!

ЗВЕРНЕННЯ АНДРІЯ БІЛЕЦЬКОГО, ПРИСВЯЧЕНЕ ДРУГІЙ РІЧНИЦІ ПОЧАТКУ ШИРОКИНСЬКОЇ НАСТУПАЛЬНОЇ ОПЕРАЦІЇ

"Слава Україні!

Бойові Побратими, Друзі!

Два роки тому ми здобули героїчну перемогу. У лютому 2015-го прапори АЗОВу замайоріли над звільненими українськими землями. Широкинська наступальна операція і до сьогоднішнього дня залишається найуспішнішим військовим чином за три роки війни з РФ. Ця перемога стала частиною славної історії української зброї. Ця перемога довела, що ми здатні не лише захищати, а й атакувати, відвойовувати, не зважаючи на того, з ким ми ведемо боротьбу.

У час наступу нас було небагато, ми володіли не всіма видами озброєння. Але у нас була Ідея і ми були об'єднані духом бойового побратимства. Ми знали, що поруч завжди буде плече товариша по зброї, а за нашими спинами когорта безсмертних – дружинників Київської Русі, козаків, крутянців та вояків УПА. З нами була сила, а перед нами – Правда. Ми стали сильнішими за всі армії світу – ми стали втіленням наших Предків, що з часів Святослава вийшли у переможний бій за нашу Могутню, Соборну та Відвічну Україну! Слава Нації!"

ЧЕСТЬ. ВІДВАГА. ДОБЛЕСТЬ

Багато вже було написано та сказано про Широкинську операцію. Бійці, які тоді мужньо виконали завдання, сьогодні й надалі продовжують активну боротьбу проти ворога: хто в лавах АЗОВу, хто в "Національному Корпусі". Проте з наближенням періоду з 10 до 15 лютого все більше заполоняють думки та спогади про тих, хто назавжди залишився у тому проміжку 2015 року.

Відновлюючи честь української зброї, 10 лютого 2015-го АЗОВ почав Широкинську наступальну операцію. Під час наступу лінію фронту було відведено від міста Маріуполь, а за прапор України та мирних містян віддали своє життя 14 азовців.

Ті ж, хто і надалі продовжує свій мужній шлях у лавах АЗОВу та інших військових підрозділів, що брали участь у Широкинській наступальній операції, 10 лютого 2017 року отримали з рук командира полку друга Мосе почесні відзнаки "За оборону Маріуполя", а артилеристи полку – відзнаки "За виконання бойового завдання". Також для підрозділів, які разом із полком АЗОВ брали участь у Широкинській операції та стали нашими бойовими побратимами, був виготовлений пам'ятний знак "Через військову звитягу приходить бойове братерство". Ним нагороджені представники роти особливого призначення МВС "Берда", батальйону спеціального призначення "Скіф", батальйону оперативного призначення "Донбас", 37-го ОМПБ, морської піхоти України, 79-ї ДШБ, окремої роти поліції "Східний Корпус" та Національної гвардії України.

"У тих боях, – говорить командир полку АЗОВ Мосе, – ми втратили героїв та загартувались самі. І нині ми готові виконувати новий наказ зі звільнення українських територій. Кожен із нас може пригадати, як на початку 2015-го ситуація на фронті із кожним днем наближалась до катастрофи. Уся країна із жахом спостерігала за поразкою в Донецькому аеропорту, за трагедією, яка підповзала до Дебальцевого, пролитою кров'ю мирних мешканців Маріуполя під час обстрілу міста "Градами". Ми ніколи не забудемо двох речей – зради нашої влади та відданої допомоги і підтримки підрозділів окремих офіцерів, бійців ЗСУ, Національної гвардії та МВС".

Присутнім було продемонстровано фільм про перебіг подій під час наступальної операції. На нагородженні був і перший командир ОЗСП АЗОВ Андрій Білецький, який наголосив: "Широкинська операція – це наглядний приклад та історія про те, як нас били, але ми піднялися – і дали у відповідь. Не існує жодного народу, сила якого оцінювалась би за чисельністю населення, агресивністю політики, кількістю танків тощо. Бо важливим є лише одне – вміння тримати удар".

Єль

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ "ШИРОКИНСЬКА ОПЕРАЦІЯ" У МАРІУПОЛІ

12 лютого в Маріуполі відбулась презентація книги "Широкинська операція", яка містить спогади учасників тих подій.

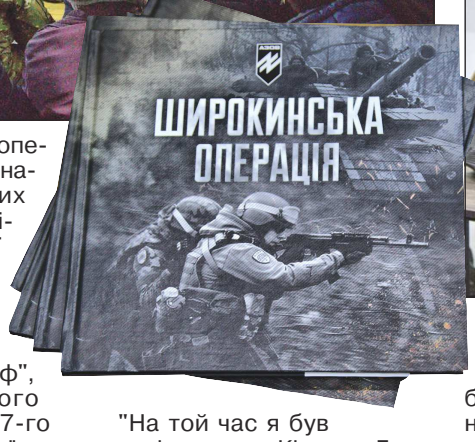

Яскраву книгу-фотоальбом складають історії командирів та бійців полку АЗОВ, які безпосередньо реалізовували план із наступу. Є у книзі і спогади про побратимів, які загинули заради святої Ідеї та нашого життя.

Говорячи про саму операцію, азовець та видавець книги друг Вирій наголошує: "Це без перебільшення є дуже важливою подією не стільки у військовому плані, скільки власне в історичному та моральному. Тому що всьому суспільству потрібні мотивація та сили, аби продовжувати війну".

Під час презентації було продемонстровано і фільм "Наступ на Широкине", після чого азовці поділились спогадами про ті дні. Командир 2-го БОПу ОЗСП АЗОВ Кірт говорить, що дуже важко в психологічному плані згадувати ті події: "Це був перший справжній бій для АЗОВу. Повноцінний, безжалісний та швидкий. Широкинська операція – спільна заслуга всіх наших побратимів: молодих хлопців із нашого підрозділу, бійців Національної гвардії, хоробрих танкістів, мінометників, були хлопці і з підрозділу МВС "Берда", батальйону спеціального призначення "Скіф", батальйону оперативного призначення "Донбас", 37-го ОМПБ, морської піхоти України, 79-ї ДШБ, окремої роти поліції "Східний Корпус". Це ті люди, які не злякались, як більшість колег. За тих умов хлопці зробили неможливе".

"На той час я був поруч із другом Кіртом. Дуже хотілось перебувати із побратимами в епіцентрі, проте мені потрібно було залишатись із командиром. Незважаючи на досить складну ситуацію, хлопці не втрачали почуття гумору, – розповідає командир 2-ї роти 2-го піхотного батальйону Скрипач. – Усі тоді намагались підтримувати один одного порадами, жартами, добрим словом. І знаєте, це дуже допомагало".

Командир 3-ї роти 1-го БОПу полку АЗОВ друг Ролло говорить, що насамперед Широкинська операція дала змогу побачити свої помилки, на яких у подальшому всі вчилися. "На превеликий жаль, цей досвід ми засвоїли на крові своїх побратимів... Проте, згадуючи той АЗОВ і порівнюючи його із сьогоднішнім, можна сказати, що це дві великі різниці. Тепер це професійний підрозділ. Не хочу гучних слів, але, можливо, найкращий в Україні. Широкинська операція для мене – це можливість відновити нашу честь. І ми це зробили".

Азовці одноголосно зауважують, що найголовнішим чинником під час тих подій була сила духу. "Всьому іншому, – говорить боєць секції S4 1-го БОПу ОЗСП АЗОВ Серго, – можна навчитися. Головне, аби людина мала до чого прагнути. Перед тим, як ти переможеш ворогів, потрібно насамперед перемогти себе. В той період розумів: якщо я не встану на захист своєї землі, то за мене це ніхто не зробить".

Наприкінці презентації кожен мав змогу поспілкуватись із азовцями в невимушеній атмосфері, придбати книгу та взяти автограф у бійців полку.

Єль

Друга річниця створення танкової роти "Холодний Яр"

Минає два роки з тих пір, коли лави АЗОВу поповнилися танковим підрозділом. Перший командир друг Душман запропонував хлопцям назву "Холодний Яр" – на честь славного періоду українських визвольних змагань. Під цією назвою підрозділ і продовжив творити історію, брав участь у ключових боях АЗОВу та виконував додаткові завдання командування. З нагоди річниці ми поспілкувалися з командиром танкової роти другом Шплінтом та командиром взводу другом Фантомом, котрі поділилися спогадами про етапи формування танкової моці та її бойовий шлях.

Згадуючи початковий етап створення танкової роти, друг Шплінт розповідає, що колектив почав формуватися приблизно у вересні 2014-го, тоді людей набирав друг Душман. Станом на грудень того ж року ядро роти було сформоване. А вже до січня 2015-го були дотримані всі бюрократичні процедури, тому 21 січня – це офіційна дата створення танкового підрозділу, точка відліку його історії. Після формування танкової роти її бійці вирушили до Харкова, щоб пройти інтенсивний курс навчання на базі танкового інституту сухопутних військ. Він складався з теоретичних лекцій та практики на полігоні. Там бійці займались як одиночною підготовкою за спеціальністю, так і злагодженням усього екіпажу. Друг Фантом згадує, що комічні і небезпечні ситуації виникали часто і були спочатку невід'ємною частиною їхнього побуту. "Треба брати до уваги саме ставлення до життя і до навколишнього середовища людей, котрі пішли в роту. Танк – це об'єкт підвищеної небезпеки, це досить складна техніка. Більшість хлопців, яка приїхала тоді у Харків, до цього не бачила ще танка, я також був серед них. Тоді я вперше в житті заліз у танк. Було багато чого незрозумілого. До цього я кермував лише автомобілем та мотоциклом, а з гусеничною технікою я ніколи не мав справи. Але перемогло бажання навчатись, якнайшвидше оволодіти технікою та потрапити на фронт. Ми були дуже вмотивованими. Від наших завзяття, наполегливості та старанності залежало, наскільки швидко ми поїдемо воювати". Хлопці розуміли: від того, наскільки глибокі знання та вміння вони отримають, залежить те, як швидко вони поїдуть на передову та наскільки ефективно зможуть діяти в бою. Отриманий багаж знань дозволить танкістам полку АЗОВ якісно виконувати завдання та зберегти життя собі та побратимам із інших підрозділів. За словами Фантома, той полігон, на якому бійці провели три з половиною тижня, став для них непоганим фізичним і моральним тестом. "Бувало, що виникали незначні конфлікти, але вони швидко згасали: всі усвідомлювали, що треба допомагати один одному. Крім того, ми жили у справді польових умовах – у наметі, а на вулиці -18°", – розповідає Фантом. Але складні побутові умови лише вкотре продемонстрували рівень мотивації людей – ніхто не скаржився. Хлопці цілодобово займалися обслуговуванням техніки, прогрівали її вночі, вдень, ввечері, щоб вона не замерзла, постійно навчались, тренувались. І це дало свої результати. "Перший постріл допоміг мені зрозуміти, наскільки велика вогнева міць у танка, – зазначає Фантом. – Це незабутні емоції. Словом, полігон дав нам дуже багато – ми вже не боялись ні побутових, ні погодних умов та хотіли випробувати себе в бою". Про труднощі, котрі виникали внаслідок недосвідченості, Фантом каже: "У нас же був чоловічий колектив, і, як це здебільшого трапляється, всі один за одним

спостерігали, хто першим "зламається". Але ми пройшли цей курс від початку і до кінця. Кожен із нас проявив себе і показав, на що він здатний, наскільки він готовий розвиватись та наскільки він вмотивований. Я не сказав би, що було легко, але було дуже цікаво. Зрештою я пройшов шлях від навідника до командира взводу".

У кінці лютого 2015 року танкісти повернулися на місце дислокації та зразу ж взялися за виконання своїх обов'язків – несення служби на передовій. Тоді один взвод виконував завдання в Широкиному, інший – на 14-му блокпості (він називався "холодильником") та ще один – на Талаківці. Екіпажі мінялися між собою. Відпустки були досить проблематичними, адже потрібно було зберігати боєздатність підрозділу. Друг Шплінт зауважує, що Широкиного на всіх не вистачало. "Хлопці з ревнощами ставились до тих, хто там пробув навіть на кілька днів більше, ніж вони. Всі хотіли там залишитись якнайдовше, щоб не пропустити жодного бою". Друг Фантом у складі танкового підрозділу пробув у Широкиному беззмінно майже місяць, однак це не рекорд – інший екіпаж там залишався на цілих 60 днів. Причиною були рівень мотивації, бажання щось змінити, вплинути на ситуацію, на результат бойових дій.

На запитання щодо того, які завдання зараз виконує особовий склад танкової роти, друг Шплінт відповідає так: "Зараз на нашу роту, як на один із підрозділів АЗОВу, покладені інші функції. Виконуємо завдання, поставлені командуванням сектору, та щоденно відпрацьовуємо бойову підготовку". Наші танкісти намагаються максимально використати час для того, щоб набути нових знань, нових навиків, підвищити рівень кваліфікації. "Ніколи не можна казати: "Я все знаю, я все вмію", особливо у військовій справі. Завжди є простір для вдосконалення", – каже Шплінт.

У листопаді до дружньої сім'ї холодноярівців долучилися новобранці, які за цей час добре себе зарекомендували. Насправді для багатьох теперішні умови стали складнішими, ніж були під час бойових. Виявилось, що люди могли без перепочинку займатися обслуговуванням техніки у люті морози, відмовлятись від вихідних, жити в бліндажах, підвалах, бункерах по кілька місяців. А монотонну рутину витримують не всі. "Навчити танкіста – досить клопітка справа. Тому дуже радісно, що до нас долучилися тямущі молоді люди з великим бажанням працювати та оволодіти цією професією, – зауважує Шплінт. – У них чималі перспективи і велике майбутнє". Також для відпрацювань згідно з планом бойової підготовки танкісти виїжджають на полігон – у складі роти чи взводу, вдосконалюють взаємодію з піхотою. Стандартний курс вивчення будь-якої спеціальності танкіста складає шість місяців у мирний час. Але досвідчені азовські танкісти надають основні знання протягом значно меншого часу. "До слова, ще на початку існування нашої роти ніхто не вірив у нас, ставилися зі скептицизмом та говорили, що люди без досвіду не зможуть так швидко навчитися, – додає Фантом. – Але знову ж таки, перемогли мотивація та прагнення знань. Хлопці, що приходять зараз, дуже молоді і знають, чого хочуть".

Танкісти з захопленням розповідають про обсяг робіт із обслуговування техніки, який треба реалізувати залежно від того, скільки машина пройшла, скільки відпрацював двигун. Крім того, є свої нюанси під час переходу на зимовий та літній режими експлуатації. І, звісно ж, поточне обслуговування та ремонт. За словами друга Шплінта, як і будь-яка машина, танк любить турботу та увагу. "Треба за ним ретельно наглядати, щоб все працювало надійно, щоб у бойовій ситуації він не підвів. Адже навіть дрібні несправності можуть звести нанівець ефективність танка".

Танкові війська – досить молодий рід військ. У вересні 2016 року відзначали їхній сторічний ювілей. Спочатку панцерники створювались як ударно-наступальна сила. Згодом танки стали більш мобільним та універсальним родом військ. Часто кажуть, що танкові війська – елітні, адже володіють великою вогневою міццю. Однак друг Шплінт вважає, що не зовсім коректно говорити про елітність тих чи інших військ. "Всі військові спеціальності необхідні, тому що вони складають єдиний організм. Якщо один блок відкинути, то жоден із інших не буде повноцінно працювати. Всі підрозділи повинні функціонувати разом. Адже у кожного з них досить вузька спеціалізація, так можна стати легкою здобиччю ворога. А коли всі діють злагоджено – це вже справжня потужна бойова сила". Друг Фантом додає: "Якщо розглядати ситуацію боїв у міських умовах, танки без піхоти швидко згорять, так як і піхота без прикриття важкої броні буде дуже вразливою. Тобто завжди є взаємодія з іншими підрозділами. Саме в цьому і полягає успішність дій".

Зараз є тенденція до модернізації техніки, адже постійно анонсують виробництво танків чи бронемашин нового зразка. Однак, за словами друга Фантома, якщо брати до уваги радянське виробництво, то за останні 40 років, за великим рахунком, не було вигадано нічого нового. Можливо, створені якісь нові системи управління вогнем, проте на Т-64 і наступних версіях гармата стоїть така сама, снаряди ті самі. "Між новим "Оплотом" та взводом Т-64 особисто я вибрав би останній. Не кривлячи душею, скажу, що танк Т-64 значно випередив свій час, – вважає Фантом. – На той момент йому не було рівних ні за механізмом заряджання, ні за вогневою міццю, ні за компактністю та зручністю експлуатації. Всі наступні моделі танків мали за основу саме Т-64, лише модернізований у деяких нюансах". Друг Шплінт додає: "Так, часто можна почути, що техніка застаріла, що вже існують нові розробки тощо. Але я думаю, що треба витягти максимально з того, що є зараз". Особливість цієї війни в тому, що танки часто використовуються як замінник артилерії. Тобто доводиться стріляти на великі відстані з закритих позицій. Спочатку розрахунки велися за таблицями стрільби. Потім з'явилися планшети – і ефективність, влучність та скорострільність значно підвищилися. І не треба було іншого танка. "Ці машини ще здатні на багато чого. Адже на ефективність впливають і правильне тактичне використання, і людський чинник, і злагодження всіх підрозділів, – зазначає Шплінт. – Наші танки ще мають великий потенціал. На мою думку, краще не міняти Т-64 на більш нову модель, а вдосконалити його систему управління вогнем, систему проходження інформації між підрозділами тощо. Тобто підвищити бойові можливості не за рахунок зміни зразків озброєння, а модернізації систем зв'язку. Це дає змогу більш швидкого прийняття рішень, більш влучного наведення на ціль, скорочення часу реакції на загрозу та підвищення ефективності використання вогневих засобів".

Щодо якостей, котрими повинен володіти танкіст, друг Фантом говорить: "Справжній танкіст – це людина відчайдушна, здатна ризикувати, завжди готова до будь-яких труднощів. Насправді зовсім неважливо, скільки йому років чи який у нього зріст. Кажуть, що у танкісти не беруть тих, хто зростом вище 1.70 м, однак це все звичайні стереотипи. От, наприклад, я зі своїм 1.88 прекрасно почуваюся на будь-якому місці в танку. Головне, щоб у людини було бажання навчатись та відкривати для себе щось нове. І ще – це повинно бути не швидкоплинне захоплення, а свідома ціль".

Тож вітаємо наших воїнів-танкістів! Ви – наша гордість! Бажаємо вам нових звершень на шляху до перемоги!

Розмовляла Глорія

ДРУГИЙ БАТАЛЬЙОН ПІХОТИ ПОЛКУ АЗОВ

Улітку 2016 року було створено 2-й піхотний батальйон.

2-га "Залізна" сотня, що на той час вже мала дворічну бойову історію, стала ударною основою нового батальйону та кадровим донором штабу батальйону. Приставку "Залізна" ця сотня отримала під час Широкинської наступальної операції. Друг Кірт, командир 2-го батальйону, котрий тоді був командиром сотні, розповідає, що його бійці у той час робили неможливе. "Не маючи достатньої кількості озброєння та вогневої потужності, сотня змогла стримати три дуже сильні ворожі атаки, а потім навіть брала участь у контратаці та відбитті селища Широкине. Під час важких боїв ми втратили 10 побратимів із нашої сотні".

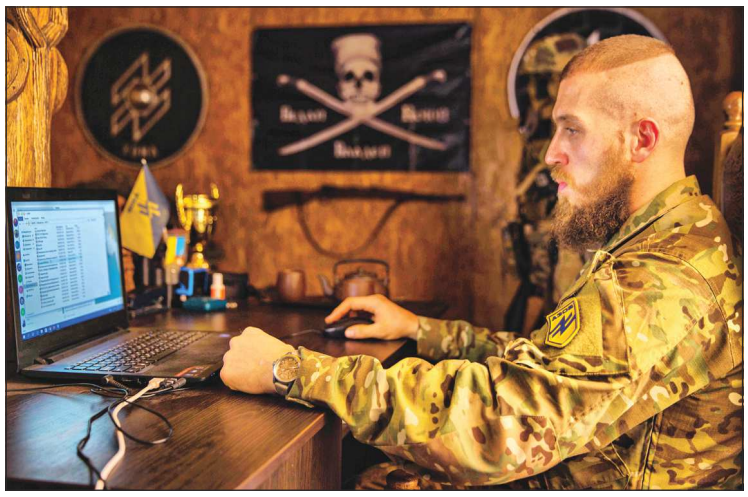

Крім "Залізної" сотні, в батальйон увійшла на той час 4-та, а зараз 3-тя "Спартанська" сотня, котра спочатку була навчальною, а пізніше стала повноцінною піхотною сотнею. У 3-й сотні дуже вмотивовані молоді хлопці, частина з яких мала бойовий досвід. Цей кістяк згуртував навколо себе бійців, яких готували вже за новими стандартами. "Спартанці" – це нова генерація. Її представники проходили курс молодого бійця нового зразка. Назва "Спартанська" походить від фінального іспиту – "Спартан", адже всі хлопці його успішно склали та отримали заповітний значок зі спартанським шоломом. "Але не тільки це зумовило таку назву, – зазначає друг Кірт. – Бійці виховувались у непростих умовах, але вони постійно вдосконалювались, загартовували характер. Командир 3-ї сотні друг Гатті тримає їх у бойовому тонусі. Тому "Спартанська" сотня – це новий АЗОВ, молодий і перспективний підрозділ. Бійці роти володіють потужним потенціалом та підтримують сталеву дисципліну. Я вважаю, коли прийде час, вони покриють славою свою сотню та покажуть якісний результат".

Бойову основу техніки склала 1-ша сотня, котра раніше була 1-ю танковою ротою. На її озброєнні перебуває бронетехніка, зокрема МТЛБ – малий легкоброньований тягач, на який встановлено зенітну установку ЗУ-23. Звісно, зараз існує техніка нового зразка, та бійці намагаються з цих тягачів створити бойові машини піхоти, щоб мати вогневу перевагу. Проте не тільки техніка має значення – у сотні є досвідчені екіпажі зі значним бойовим досвідом. У 1-ї сотні свій бойовий шлях, але під час входження у склад батальйону вона була повністю переформатована. Як частина танкового батальйону підрозділ себе не реалізував повною мірою, тому відбулась загальна кадрова зміна. Друг Карл, командир 1-ї сотні, за короткий час перетворив його на самостійну бойову одиницю, готову до виконання завдань. Також Карл постійно шукає шляхи вдосконалення ротної техніки, щоб максимально її модернізувати та створити якісну зброю, котра надасть вогневої переваги над противником.

Крім того, відбулось розділення мінометного дивізіону на дві батареї. Одна з них увійшла до 2-го батальйону, її очільником став друг Дєсант. Мінометна батарея – це вогнева сила батальйону та його вогневе прикриття. Серед мінометників є як досвідчені, так і ті, хто недавно прийшов у полк.

Командир 2-го батальйону друг Кірт зауважує, що з багатьма бійцями мінометної батареї вони спільно брали участь у Широкинській наступальній операції та інших бойових діях полку АЗОВ. "У нас було повне взаєморозуміння, тому швидко знайшли спільну мову та виробили стратегію, як нам працювати разом. Хлопці тоді ще мислили як артилеристи, тому їм потрібно було переформатуватись на роботу в складі піхотного підрозділу".

"Від самого початку пріоритетним завданням було створити штаб – команду, що зможе працювати з різними підрозділами. Адже вони не мали спільного досвіду. А частина бійців була взагалі без бойового досвіду або він був незначним. Основою штабу, – продовжує Кірт, – стала частина хлопців із 2-ї сотні, а також бійці з розвідувальних підрозділів та 1-го батальйону. Так ми організували нашу команду. У нас було розуміння принципів, на яких треба створювати штаб батальйону легкої піхоти. За основу взяли стандарти американської армії. Чому саме така модель? Вона дає можливість активно розвиватися у кожному напрямку".

Штаб розподіляється на кілька секцій: S1 – кадрова секція; S2 – секція розвідки; S3 – секція оперативного планування; S4 – логістична секція; S5 – зв'язок із громадськістю; S6 – зв'язок. "Оскільки доводилося паралельно виконувати і бойові, і службові, і побутові завдання, було дуже складно все узгоджувати та налагоджувати. Але я приємно вражений, що за досить короткий час ми змогли створити нову команду, яка почала ефективно діяти, – розповідає Кірт. – Коли у нас влітку були батальйонні тактичні навчання, нам зразу довелося виконувати оперативні завдання. Ми почали відпрацьовувати реальну ситуацію, максимально наближену до бойових умов. І коли штаб почав працювати над оперативними наказами на рівні батальйону, я побачив, що виходить досить ефективно як для колективу, який лише недавно почав працювати. Більшість хлопців не закінчувала офіцерські курси, дехто був на командних посадах чи очолював певну службу на рівні роти. Але досвіду управління більш великого масштабу не було ні в кого".

Друг Кірт, як командир батальйону, та друг Акула, як начальник штабу, передавали свої знання в експрес-режимі, і хлопці досить швидко їх опанували. Перші навчання показали якісні результати роботи. Помилки, яких припускались, відразу виправлялися. Тому Кірт висловив упевненість, що бійці готові до виконання бойових завдань як самостійний батальйон, без допомоги чи управління згори. "Ми вже можемо діяти як окрема ланка у полковій системі. Звісно, роботи ще багато. Зараз працюємо над злагодженням підрозділів. Тепер увесь батальйон буде розташований в одному гарнізоні".

Про відмінності західної та радянської систем управління Кірт говорить так: "Перевага західних систем полягає у тому, що кожен бойовий елемент (як управління, так і бойових підрозділів) працює автономно. Не потрібно контролювати кожен крок. Ми створюємо рамки, що випливають із певного полкового наказу. І саме в цих зонах відповідальності наші підрозділи працюють. А ми намагаємося виявити ті труднощі, з якими вони зіштовхнуться, та виробити низку порад та настанов, щоб виправити різні недоліки та максимально ефективно виконати завдання".

На питання про плани та перспективи друг Кірт відповідає, що будуть створюватись навчальні методички для командирів, адже потрібно їм допомагати та контролювати життєдіяльність підрозділів. "Ми намагаємось створити не ту радянську систему, яка тільки вимагає щось від підлеглих, а ту, яка вчить їх та допомагає їм. Тому що успіх на війні – це успіх усієї команди. Наше завдання – створити команду, яка зможе працювати автономно. Робота повинна бути продуманою: боєць має не просто чекати вказівок та сліпо їх виконувати".

"Зараз ми опановуємо стандарти НАТО не тільки на рівні штабу. Починаємо втілювати ці стандарти на рівні індивідуальної підготовки. Військова школа імені полковника Євгена Коновальця створила потужний хребет, що буде гартувати основу нової армії: командирів відділень, заступників командирів взводів тощо. Із їхньою допомогою ми будемо здійснювати перепідготовку особового складу. Адже багато хлопців мають практичний досвід, але повноти знань їм ще не вистачає. Навіть тим, хто мав військову підготовку старого зразка, буде дуже цікаво та корисно засвоювати нові знання. Нова система структурує інформацію та пояснює кожну деталь. На перший погляд бійцю, рядовому чи новобранцю здається, що в армії все складається з нісенітниць. Радянська система будується на тому, щоб солдат не замислювався над командами – замість нього думає командир. У системі НАТО справді дуже жорсткі вимоги, але кожна з них має пояснення, щоб людина усвідомлювала, навіщо вона це робить".

"Ми намагаємося зробити неможливе – в стані війни проводити реформи, змінювати чинну систему. До цього не було готових методичних матеріалів, статутів нового зразка, лише те, що залишилося у спадок від радянської армії. Під час бойових дій треба відходити від застарілих шаблонів, які нас тягнуть у прірву. Не можна повертатись до нісенітниць та бюрократії, на яких базувалася українська армія протягом останніх 20-ти років. Ми часто стикаємося зі стіною нерозуміння вищого командування ЗСУ та Нацгварії. І нас не задіюють на бойових повною мірою так, як мало би бути згідно з нашим призначенням, натомість дають другорядні завдання. Хоча в лавах ЗСУ та Нацгвардії є підрозділи, які готові до виконання бойових наказів, але їх недостатньо. У наш непростий час, у час війни та постійної напруги треба переосмислювати радянські пережитки та на ділі з'ясовувати, чого гідний кожен підрозділ. В армії багато чого тільки на папері, а 90% того, про що доповідають "нагору", просто не виконується. Ми ж намагаємося реалізовувати те, що є насправді, і те саме фіксуємо на папері. Звісно, є і недоліки, але головне – це працювати над ними щодня та ліквідовувати їх. Хапаємося за кожну можливість вивчити щось нове та навчити наших бійців. І я впевнений, що у нас є великий потенціал. Якщо навіть порівнювати з початком АЗОВу, з часу створення батальйону проведена титанічна праця. Це той фундамент, на засадах якого будується передовий підрозділ дійсно високого рівня, високого професіоналізму. До того ж, АЗОВ складається виключно із добровольців, котрі прийшли за покликом серця відвойовувати свою землю від окупанта. Контрактна армія в Україні ще не реалізована. Я думаю, проблема в тому, що в ментальності українського народу вже 300 років практично не було українця-воїна. Звісно, не варто забувати про українські повстання та визвольні змагання, про спроби створити якісну армію. Але ці явища мали непостійний характер, виникали, як спалахи народного духу. Був українець-хлібороб, "молодший брат" царської імперії, потім "молодший брат" соціалістичної імперії. А військовий дух із дитинства знищувався. Тобто військового духу та мотивації до армії не було, як і усвідомлення того, що армія повинна бути сильною та гідно боротися, захищати свою країну. Лише зараз цей дух гартується у вогні битв. Оскільки ми вже взялись за цю справу, наша історична місія – показати всім, заявити всьому світу, що ми – елітний підрозділ, і відродити славу українського війська. І ми будемо йти вперед, незважаючи на всі ті перепони, що перед нами стоять. За добре ім'я нашого підрозділу та шеврон із "Ідеєю Нації" поклали свої життя чимало наших побратимів. Так, на жаль, дуже часто причина була в тому, що їм не вистачало військового досвіду чи його просто не було. Але завдяки їм ми вистояли тоді, під час перших ударів. І зараз у нас є час проаналізувати всі помилки минулого та сміливо крокувати у майбутнє".

Глорія

Структура та діяльність штабу 2-го батальйону оперативного призначення ОЗСП АЗОВ

Після того, коли повідомили про вказівку щодо створення 2-го батальйону, розпочався набір у команду штабу. Начальником штабу став друг Акула, який на той час займав посаду заступника командира роти з роботи із особовим складом. "Коли друг Кірт мені сказав, що йому довірили створювати батальйон, а я буду начальником штабу, я здійснив превентивні міри та почав набирати команду з перевірених людей, – розповідає Акула. – Так, вже на польовому виході 20 серпня 2016 року новостворений штаб, що на той момент складався з десяти людей, вже на повну силу виконував свої обов'язки та показав себе не гірше, аніж інші штаби, які функціонують у полку. Зараз ми ще більше зміцніли, адже було проведено декілька достатньо масштабних навчань. Штабники багато чому навчились, і я можу впевнено сказати, що ми готові до виконання бойових завдань".

"Влітку 2015 року ми пройшли навчання, на яких були інструктори з Грузії, Канади та Америки, – зазначає Акула. – Тоді ж пішла тенденція будувати всі штаби на основі штабів НАТО".

Структуру штабу складають шість секцій S:

S1 – кадрова служба,
S2 – розвідка,
S3 – оперативне планування,
S4 – тилова служба, забезпечення, логістика,
S5 – зв'язки з громадськістю,
S6 – зв'язківці.

У штабі 2-го батальйону присутні всі секції, крім S5. Робота секцій налагоджена, до кожної з них входить здебільшого 2-3 людини, для рівня батальйону цього достатньо. Штаб із 10-15 осіб на наш час здатен виконувати поставлені завдання.

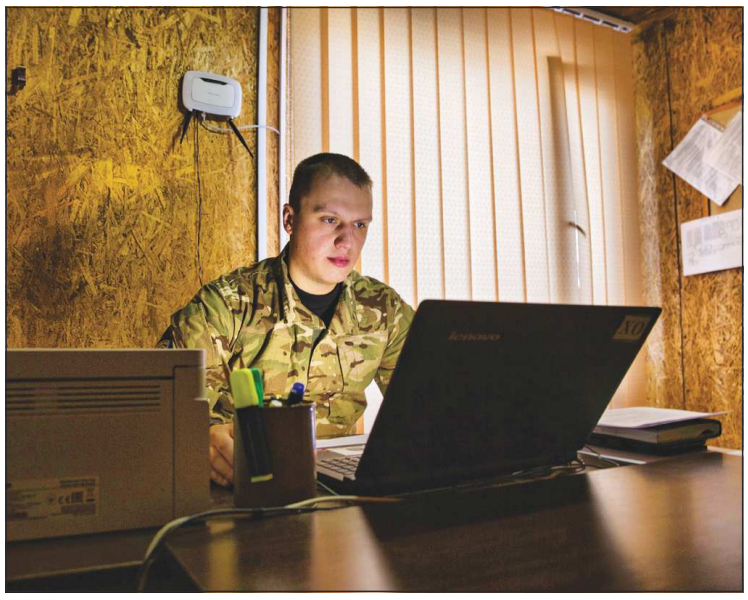

Секція S6 займається налагодженням зв'язку, проведенням занять зі зв'язківцями рот і взводів на різних рівнях. Адже батальйонний рівень передбачає розгортання більшого вузла зв'язку, для цього потрібно більше технічних засобів. Тож проводяться заняття зі зв'язку, з радіообміну, карт зв'язку, адже ОЗСП активно ними користується. Також у компетенцію S6 входить налаштування Інтернету як на місцях дислокації, так і на виїздах. Основне заняття секції на сьогоднішній день – це робота з особовим складом та зв'язківцями рот та взводів. Її необхідно проводити, щоб люди були більш натреновані та обізнані у сфері зв'язку.

У секції S4 багато поточної роботи, у штабі 2-го БОПу вона представлена чотирма людьми. Вони займаються матеріально-технічним забезпеченням 2-го БОПу, контролем за обслуговуванням техніки та обозу, допомагають водіям у вирішенні їхніх проблем зі станом машин, пальним, слідкують за технікою. Крім того, секція контролює озброєння особового складу батальйону. Під час виїзду на завдання чи на полігони S4 виконує функцію повного забезпечення всім необхідним.

S3 займається плануванням, постійним моніторингом інформації про боєздатність всього батальйону. Ведеться робота з командирами рот та взводів. Наприклад, проводяться заняття за картками вогню, щоб командир піхотного відділення міг правильно їх скласти, коректно донести суть поставленого завдання своїм підлеглим. Також відбуваються методичні заняття з особовим складом. Крім того, секція відповідає за несення служби на гарнізоні, тобто за обороноздатність бази та окремо кожного підрозділу у складі батальйону.

S2 – розвідка. Секція тісно співпрацює зі взводом розвідки батальйону та з секцією G2 штабу полку. У її завдання входить розвідувальна робота: збір інформації про ворога, зведення розвідувальних даних, постійний моніторинг ситуації у зоні бойових дій тощо.

S1 займається практично всією документацією батальйону та контролює наявність особового складу під час несення служби, переведення між підрозділами, правильність заповнення документації в 2-му БОПі, постійно здійснює перевірки особового складу на стройових оглядах. Поточної роботи у цієї секції найбільше.

За словами друга Акули, у штабі часто проводяться тренувальні планування за тими стандартами, яким навчали на курсах іноземні інструктори. Кожна секція займається своїм відрізком роботи. Таким чином, S1 збирає інформацію про особовий склад, котрий буде задіяний в операції, встановлює, скільки бійців мають військовий досвід, яке озброєння та техніка будуть використовуватись. Тобто S1 проводить повністю всі розрахунки, залежно від конкретної операції. S2 організовує збір інформації про противника, виїжджає на рекогностування, щоб оглянути місце проведення та, якщо потрібно, здійснити корективи. Це дуже відповідально, адже саме від цієї інформації буде залежати, де, наприклад, розмістять артилерію чи окопається піхота. Також під час планування секція S2 є, можна сказати, представником ворожої сторони: вона критикує всі задумки. "Так і повинно бути: тоді ми маємо можливість прорахувати повністю всі нюанси та вибрати найбільш оптимальний варіант", – каже Акула. Щодо секції S4, її обов'язком під час планування є розрахунок матеріальної складової, до прикладу, скільки знадобиться пального, боєкомплектів та їжі для здійснення операції. S6 продумує сигнали, ланки зв'язку, перевіряє працездатність радіостанцій. Такі планування проводяться досить часто, вони потрібні для збереження боєздатності підрозділу. Без роботи штабу вся життєдіяльність батальйону зупиниться.

"Ми починаємо формувати взвод розвідки, вже розроблений план бойової підготовки. Звісно, до бійців розвідки високі вимоги і з фізичної підготовки, і з вогневих показників, вони повинні володіти низкою специфічних навиків та знань. Все це внесене у нашу програму підготовки, адже нам потрібні спеціалісти найвищого класу".

Глорія

Друг Карл, командир 1-ї роти 2-го батальйону:

"1-ша рота 2-го батальону оперативного призначення утворилася разом із танковою ротою. До березня 2016 року основним її завданням було вогневе прикриття танкової роти. Крім того, рота несла бойове чергування в селі Лебединське. Бійці у складі різних підрозділів брали участь у всіх операціях АЗОВу: звільняли Маріуполь, були в Іловайську, билися під Павлополем і Пищевиком, в Новоазовську, штурмували Комінтернове, Мале Комінтернове, були під селом Заїченко, атакували і контратакували Широкине, обороняли його. Разом із нашими бійцями рота пройшла Широкине, практично беззмінно, оскільки танкісти не мали ротацій.

Наша рота, як жодна інша, найбільше злагоджена з танковою. Так було раніше, так залишається і сьогодні.

2016 року, у зв'язку з можливістю більше тренуватися і готуватися, 1-ша рота додає у самостійності, збільшує кількість підготовлених тактичних дій.

У другому батальйоні рота зайняла своє місце. Вогнева міць роти у вигляді МТЛБ, на яких установлено ЗУ-23-2, робить її м'язами 2-го БОПу. Але рота готується загалом і готує окремих кваліфікованих фахівців різних військових спеціальностей. У листопаді ми отримали якісне поповнення новими кадрами з найпершого випуску, котрих тренували сержанти.

Від інших підрозділів полку наша рота відрізняється тактичними можливостями. Техніка і бійці можуть працювати за будь-яких погодних умов, на будь-яких ґрунтах, ми не прив'язані до асфальту і діємо злагоджено з іншими підрозділами полку, в той же час маючи свої завдання.

Зараз рота несе бойове чергування на узбережжі, протидіє висадці десанту, окремі бійці роти задіяні як фахівці для виконання більш специфічних завдань.

Що стосується тренувального процесу, то на піхоту чекає іспит зі стрілецької підготовки. Інша частина роти складає іспит у спрощеному режимі. Механіки-водії готуються до травня показати максимальну злагодженість, індивідуальну підготовку та взаємодію. Із відкриттям власного гаража з'явилася можливість удосконалити бойові машини. Свої завдання готують взводи мінометний і важкого озброєння".

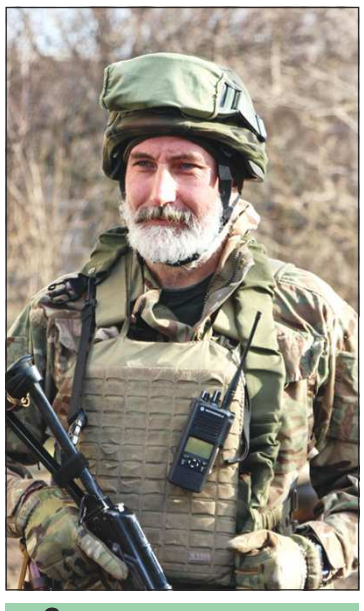

Скрипач, командир 2-ї роти 2-го батальйону:

"Друга сотня сформувалась ще 2014-го. Первинним місцем її дислокації був Маріуполь. Коли в кінці серпня 2014 року розпочався наступ зі сторони Новоазовська, сотня брала активну участь в обороні Маріуполя. В той час, як чимало підрозділів Збройних сил просто покидали позиції і розбігались, наші хлопці залишались на блокпостах навіть по 3-4 людини, починаючи з 9-го блокпоста і до самого узбережжя Азовського моря. Бійці другої сотні стали чудовим прикладом для тих, хто тікав і відступав. Своєю поведінкою демонстрували стійкість, хоробрість і готовність захищати місто. Тому що перед самим Маріуполем відступати вже не було куди.

До початку 2015-го, крім АЗОВу, ситуацію в місті ніхто не контролював. Тож ми виконували функції і міліції, і служби безпеки: підтримували порядок, займались виявленням диверсійних груп тощо. Вже пізніше, відповідно до того як місто поверталося до мирного життя, силові структури відновили свою діяльність.

Наступною сторінкою в історії другої сотні стала Широкинська наступальна операція. У всіх трьох піхотних підрозділів були різні завдання, в тому числі й відволікаючі маневри. Саме наша сотня повинна була взяти Широкине, з чим успішно впоралась. Завдяки сміливості, стійкості та бойовому гарту хлопців сотню назвали "Залізною". Незважаючи на те, що не було ні артилерійської, ні танкової підтримки, ми виконали поставлене завдання і вистояли. Звісно, не без допомоги інших рот: вони підміняли наших бійців, які брали участь у найжорстокіших і найважчих боях. Під час наступу ми втратили п'ятьох побратимів – найбільше серед усіх підрозділів. Кожен із них – це приклад справжнього воїна та людини, що виконує свій обов'язок до останнього подиху. Також приблизно 30 бійців сотні були поранені. Широкинська операція завершилась успішно, хоча й дорогою ціною – завдання було виконано, лінія фронту відведена від Маріуполя до Саханки.

Під час формування 2-го батальйону оперативного призначення "Залізна" сотня була переведена в місце дислокації батальйону та реформована у кадровому плані. Бійці пройшли сержантську перепідготовку. Також найкращі представники роти 1 лютого вирушили до Києва на сержантський курс.

Хоча друга рота дещо знекровилась у кадровому плані, ми з нетерпінням чекаємо нового заїзду з тренувальної бази. Сподіваємось на те, що нові бійці увійдуть у нашу сім'ю та будуть разом із нами розвиватись і вдосконалюватись.

У майбутньому ми плануємо повернути свою бойову славу – славу "Залізної" сотні. І ще не раз підтвердити її своїми вчинками. Тому ми постійно навчаємось, готуємось. Найголовніше – те, що у хлопців є чітке усвідомлення, чого нам треба прагнути. І вони себе до цього готують – як морально, та і фізично.

Я вважаю своїх бійців найкращими. Але завжди є можливість рости: досконалості немає меж. Ми повинні завжди бути готовими до війни".

Продовження на 10 стор.

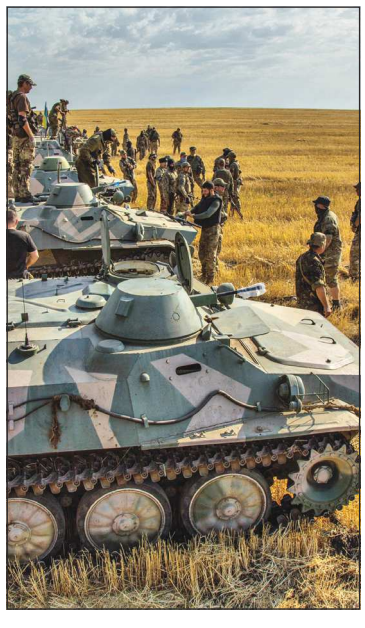

Початок на 9 стор.

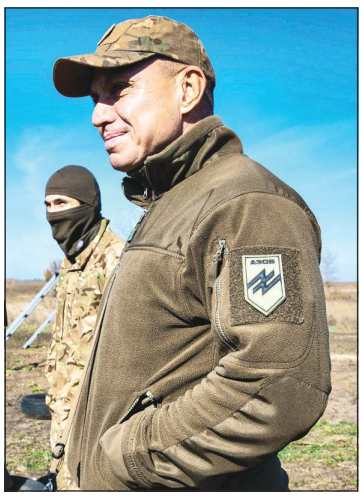

Гатті, командир 3-і роти 2-го батальйону:

"Третя "Спартанська" сотня була створена на базі 4-ї сотні полку АЗОВ. Після формування 2-го батальйону вона увійшла до його складу. Основою роти стали бійці, котрі пройшли курс підготовки і склали завершальний іспит "Спартан". Саме від нього і походить назва "Спартанська". Іспит цей непростий, він потребує значних зусиль та фізичної витримки. Тому я вважаю, що людина, котра змогла його пройти, з самого початку налаштована на якісне виконання обов'язків із захисту своєї землі.

У процесі навчань і тренувань у складі батальйону ми вчимось діяти як одна команда, знаходити розуміння зі штабом і командним складом. Наразі мої бійці виконують завдання з протидесантної оборони, щодня тренуються та вдосконалюються у всіх військових напрямках. Нещодавно ми взяли участь у тактичних навчаннях, що тривали два дні. Був задіяний увесь полк, всі його підрозділи. Нам пощастило, тому що ми могли попрацювати та випробувати себе за різних погодних умов. Адже першого дня було мокро, холодний вітер та болото, а другого – мороз та сніг. Бійцям дуже сподобались ці навчання, поставлені завдання були цікавими. Можу сказати, що хлопці достойно себе проявили та впорались із обома завданнями. Ніхто не скаржився на некомфортні умови та холод, адже всі розуміли, що під час реального бойового завдання умови можуть бути навіть гіршими. Я вважаю, що такі навчання повинні проводитись якомога частіше, тому що після них відбуваються обговорення як на рівні батальйону, так і на рівні роти. Ми аналізуємо недоліки та переваги, бачимо, над чим треба більше працювати. Основний акцент зараз ставимо на злагодженні, щоб кожен боєць, від рядового до командира, чітко усвідомлював, на якому місці він повинен перебувати та які обов'язки виконувати.

Для "спартанців" передовсім – високий рівень дисципліни. Однак я намагаюсь донести до особового складу, що дисципліна – це насамперед свідоме виконання своїх обов'язків під час несення служби. Адже ми – добровольці, і це накладає певну відповідальність на кожного з нас. Повинне бути усвідомлення того, навіщо ми виконуємо те чи інше завдання, навіщо ми кожного дня тренуємось та вчимось. Тоді особливих проблем із дисципліною не виникатиме. Намагаємось максимально якісно та оперативно виконувати накази полку та батальйону. Загалом я задоволений своїм особовим складом – мої бійці відповідальні та старанні. Також я впевнений: яке б завдання я не поставив командирам взводів, вони його виконають якнайкраще без моєї прямої участі".

Дєсант, командир мінометної батареї 2-го батальйону:

"На початку 2015 року в мінометному дивізіоні бракувало приладів та професійних військових. Із усього дивізіону тільки я пройшов строкову службу в армії мінометником. Критично не вистачало обчислювачів, корегувальників, офіцерів із необхідною освітою. Як і у всієї армії тоді, було бажання відвоювати своє, проте не було чим. Бойовий досвід здобувався у Широкиному. Тренувались, як та де могли. Вчились на своїх помилках, на своїх перемогах. Приїжджали з бойового завдання, один день відпочивали, а чотири навчались – і знову на завдання. Такий темп виснажує, але й дає позитивні результати.

Розділення мінометного дивізіону на дві батареї відбулось у кінці літа. Ніхто цього не хотів, адже ми всі стали дружньою сім'єю, яка багато пройшла разом. Але це армія, є наказ, який потрібно виконувати. Тож одна батарея відійшла під керівництво 1-го батальйону, а ми – 2-го.

Особливості мінометної батареї – у швидкості, в умінні досягати цілей та підлаштовуватись під ситуацію. В батареї дуже професійні командири та керівники: старший офіцер батареї друг Дубок, командир управління друг Рудольф, командир розрахунків друг Шторм та багато інших. Зараз кожен мінометник – із бойовим досвідом, здобутим або в АЗОВі, або до АЗОВу в інших військових підрозділах.

Тренування батареї відбуваються кожного дня, займаються хлопці відповідно до плану, який розроблявся на основі досвіду бойових дій. Тобто немає непотрібних і безглуздих завдань, як це буває в армії. Кожен боєць батареї може замінити будь-кого, наприклад, у випадку поранення побратима. Всі бійці володіють навиками командирів та можуть самі вести вогонь із позиції, без офіцера. Це дуже важливо, тому що в бою може трапитись різне, і потрібно бути максимально готовим до зміни ситуації. Навчальні операції під час виїздів проходять дуже швидко, з залученням техніки, зв'язку. Раніше, коли в мене було достатньо часу, я займався з мінометниками, розповідав, як та що потрібно робити, показував. На підготовку одного бійця потрібно приблизно два місяці, звісно, ще багато чого залежить від самого бійця. Почастішали виїзди на полігон та спільні навчання з піхотою – це дуже позитивно впливає на тренувальний процес.

Планів та задумів на майбутнє у нас багато, але їх складно реалізувати через бюрократію, через норми, які розроблені десятиліття тому та не є актуальними зараз. Але ми намагаємось долати всі перешкоди та змінюватись на краще. Я вважаю, що у нас великі перспективи. Якщо порівнювати з тим, якими ми були 2015 року, різниця очевидна. Всі хлопці мають бойовий досвід. У нас найкращі корегувальники, хороші обчислювачі, сильні та стійкі вогневики. Намагатимемось рухатись вперед, скільки дадуть, а потім ще".

Глорія

МАСШТАБНІ ТАКТИЧНІ НАВЧАННЯ ОЗСП АЗОВ

Азовці провели дводенний навчально-бойовий вихід, націлений на перевірку готовності підрозділів до участі у воєнних діях. У плануванні операції брали участь штаби двох батальйонів, були сформовані батальйонно-тактичні групи, куди увійшли всі підрозділи ОЗСП АЗОВ. У підсумку в відпрацюванні маневрів взяли участь танки, артилерія, піхота, снайпери, розвідка, кінологічний взвод, а також групи евакуації техніки та поранених.

У перший день навчань, 6 лютого, завдання 1-го та 2-го батальйонів оперативного призначення полягало у тому, щоб за сигналом висунутись маршем на задану точку збору (у кожного батальйону вона була різна), сформувати батальйонно-тактичну групу, підпорядкувати приданий танковий взвод та медиків.

Цього дня 1-й БОП відпрацьовував маневр і тактику. У той же час батальйонно-тактична група 2-го БОПу провела стрільби з 120 мм мінометів і танків по позиціях російського десанту, що, за легендою, висадився з напрямку моря. Потім відпрацювали ЗУ-23-2, що перебувають на озброєнні 1-ї роти 2-го БОПу, і піхота здійснила швидкий штурм ворожих взводних опорних пунктів.

Бійці також повинні були продемонструвати свої знання та вміння, наприклад, шифрований зв'язок, складання карток вогню і тактичні навики. За словами начальника штабу 2-го БОПу друга Акули, складність операції полягала в тому, що початкові плани підлягали коригуванню через несприятливі погодні умови.

Результати навчань Акула оцінив так: "Загалом батальйон впорався із завданням: взводні опорні пункти противника було придушено вогнем, піхота успішно зачистила ВОПи, окопалась та зайняла оборону". Азовці довели, що готові якісно працювати у будь-яких умовах.

7 лютого відбувся другий етап масштабних тактичних навчань. За словами командира 2-го БОПу друга Кірта, для батальйону стояло контрдиверсійне завдання. "Ми отримали сигнал від полку, що в населеному пункті Ялта була помічена активність диверсантів. Тому силами батальйону ми повинні

були ізолювати район та знищити диверсійно-розвідувальні групи". Було створено групи швидкого реагування з 1-ї, 2-ї та 3-ї рот 2-го БОПу з бронеавтомобілями. Також функціонували мобільні пости. Бійці 2-го БОПу проводили зачистку та патрулювання населеного пункту. "В ході наших дій було затримано одну групу диверсантів, друга група була затримана частково", – розповів друг Кірт про роботу батальйону. Взагалі він зазначив, що задоволений результатами, котрі продемонстрували його бійці. "Незважаючи на лютий мороз, сніг та вітер, більшість особового складу проявила себе досить професійно. Але нам ще треба навчатись, щоб, коли настане час, зустріти реальну загрозу в повній готовності".

У цей же час 1-й БОП сформував батальйонно-тактичну групу, куди увійшли також танковий, мінометний та артилерійський взводи. Першими по позиціях, захоплених ворожим десантом, відпрацювали артилеристи полку АЗОВ. Після арти до роботи долучились танковий взвод та мінометники. Скувавши ворожі сили вогнем важкого озброєння, командування направило піхоту для остаточного знищення противника.

Основною відмінністю цих навчань, за словами начальника штабу 1-го БОПу ОЗСП АЗОВ друга Бугая, від попередніх є те, що цього разу азовці боролись не з теоретичним ворогом, а з реальним: "У якості ворога була рота розвідки полку. За конкретних умов, які були прописані до цих навчань, було зазначено фактори в разі поразки. Це дало свої результати: ми зрозуміли, що за наявності реального противника потрібно передбачати низку додаткових заходів охорони, протидиверсійні дії. Це ускладнило дію маневрів, рух, але в той же час дало і свої позитивні результати. Під час навчань були повністю задіяні всі структури батальйону піхоти: була сформована батальйонно-тактична група, на командному пункті було створено управління, повністю виконував свої завдання взвод розвідки. Незважаючи на те, що другого дня погодні умови були гіршими, наші бійці впорались із виконанням усіх поставлених завдань. Більше того, саме такі умови загартовують наш дух та дають можливість приблизно врахувати всі нюанси".

Рота розвідки полку АЗОВ обидва дні відігравала роль ворога, що додало більшої реалістичності навчанням та дозволило відпрацювати багато тактичних елементів.

Заступник командира із застосування артилерії друг Кіхот також прокоментував роботу особового складу ОЗСП АЗОВ: "Протягом останніх двох днів ми проводили масштабні комплексні навчання із залученням абсолютно всіх підрозділів полку. Кожен із них відпрацював власну мету, як і командний склад АЗОВу, який повинен був займатись управлінням підрозділами. Було сформовано декілька батальйонно-тактичних груп, штаб використовував новітні методи управління підрозділами". За словами Кіхота, були залучені нові системи управління боєм, які азовці випробували і продемонстрували під час цих навчань. Стосовно артилеристів Кіхот зауважив: "Декілька разів були запити залучення артилерії. Оскільки ми бачили реальну ситуацію, приймали рішення із залучення того чи іншого засобу. Часом відмовлялися від застосування артилерії, бо проблему можна було вирішити іншими методами". Артилерія входила до складу батальйонно-тактичних груп, таким чином протягом двох днів проводились навчальні стрільби в умовах, наближених до реальних. Були вражені одиночні мішені. "За результатами цих дводенних навчань, можу сказати, що нам все вдалось, – каже друг Кіхот. – Поставлені завдання ми виконали. Підрозділи мали чудову можливість потренуватися, а штаб – побачити та контролювати ситуацію, котра відтворює картину реального бою".

Глорія, Нікополь, Єль

ВІЙСЬКОВА ШКОЛА КОМАНДИРІВ "АЗОВ" ІМЕНІ ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ УРОЧИСТО ПРИЙНЯЛА БІЙЦІВ ДО ЛАВ ІІ СЕРЖАНТСЬКОГО КУРСУ

6 лютого у Києві 41 азовець урочисто вступив до лав ІІ сержантського курсу відділення Військової школи командирів "АЗОВ" імені полковника Євгена Коновальця. На плацу під час церемонії вишикувалися командири школи, сержанти та рекрути полку. Розпочалося дійство з Гімну України та підняття Державного прапора, стягів АЗОВу та Військової школи. Першим слово взяв засновник полку Андрій Білецький. У своїй промові перший командир АЗОВу наголосив: "Я прошу вас сьогодні забути все, що ви знали про АЗОВ, військо, Україну, війну. Сьогодні вас почнуть вчити з чистого аркуша. Буде надзвичайно складно. На війні перемагає той, хто має дві речі – волю і командний дух. Виховуйте насамперед їх. Усьому іншому вас навчать. Перемагає той, хто має волю померти за метр, який йому треба пройти або відстояти. А командний дух – це коли ти дивишся на людину ліворуч і праворуч від себе та розумієш, що вона помре з тобою за цей самий метр. Ставайте командою тут. Командою переможемо, або загинемо поодинці. Вдалого навчання!"

Наступним до азовців, яких зараховано до лав ІІ сержантського курсу командира відділення Військової школи командирів "АЗОВ" імені полковника Євгена Коновальця, рекрутів полку та усіх гостей звернувся засновник школи друг Георгій Купарашвілі. Саме він запалив "Чашу знань" від свого смолоскипа на знак того, що він передає досвід своїм учням. Георгій у промові сказав таке: "Попереду у вас довга і важка дорога, навчайтесь і борітесь. Хочу процитувати слова великого полковника Євгена Коновальця, який виголосив колись, що у вогні залізо перетворюється на сталь, а у боротьбі народ – на Націю. Будьте тим вогнем, щоб із заліза викувати меч і стати захистом цієї країни, для якої ви будете навчатися і боротися. За традицією, ми символічно передаємо вам вогонь знань".

Далі азовці один за одним проходили та запалювали свої смолоскипи у "Чаші знань", чим перейняли традицію ставати частиною Військової школи.

У строю вони зачитали азовську Молитву, чим і увінчали закінчення церемонії.

Попереду на 41 азовця чекає багато битв і випробувань. Своїми витривалістю та стійкістю вони виборюватимуть право гідно називатися сержантами. І лише найдостойніші, пройшовши курс професійної військової підготовки за стандартами НАТО, отримають омріяні сертифікати. Ці бійці мають стати рушійною силою, що візьме на себе тягар відновлення величі та боєздатності української армії. Бажаємо майбутнім сержантам сумлінно навчатися у першій в Україні Військовій школі командирів та прославляти у дії ідеали цієї вже легендарної військової інституції.

Маріанна

ДОСКОНАЛОСТІ НЕМАЄ МЕЖ

Закінчились навчання бійців 1-го БОПу ОЗСП АЗОВ із сержантами Військової школи імені полковника Євгена Коновальця.

Старший сержант Лицар – командир групи "Браво", яка була відправлена в Маріуполь на базу полку АЗОВ для підвищення рівня знань азовців. До цього подібні курси були лише для рекрутів, які проходили КМБ. Лицар говорить, що бійці, які задовго до цього, з початку АТО, приходили у підрозділи, просто не мали на меті вивчати статути чи акцентувати увагу на стройовій підготовці.

"Саме нас відправили до бійців 3-ї роти 1-го БОПу полку АЗОВ. Період курсу – чотири тижні. Я думаю, цього було достатньо, аби нагадати хлопцям про їхні обов'язки та покращити рівень знань. Спочатку був проведений зріз, аби ми мали змогу побачити, в якому напрямку потрібно рухатись. Вже через короткий період можна було стверджувати, що засвоєння матеріалу – на досить високому рівні".

Для бійців, які не мали змоги бути присутніми на курсах, сержанти знаходили можливість та час, аби підвищити і їхній рівень знань. За словами Лицаря, азовці володіють матеріалом, проте це практична частина. Все, що їм потрібно, – вміле та логічне наукове обґрунтування цих знань.

"Наприклад, хлопці знають, як розбирати/збирати зброю, як називаються її частини, як стріляти тощо. Але коли постає питання, чому так відбувається, виникають труднощі із відповіддю. Тому нашим основним завданням було розкласти всі раніше здобуті знання по полицях та надати теоретичне обґрунтування їхньому досвіду".

Своєю чергою командир 3-ї роти 1-го БОПу ОЗСП АЗОВ друг Ролло розповідає, що реальні результати приїзду сержантів, попри очікування, були досить позитивними: "Вчитися та розвиватися потрібно постійно. Бійці добре сприйняли інформацію, яку дали сержанти. На початку провели зріз знань, за результатами якого були зроблені висновки щодо готовності виконувати завдання. Після цього курсу рівень значно підвищився. Допомогли рекомендації сержантів і під час полігона, завдяки яким вдало були проведені стрільби, тактичні маневри відділення, взводу та вогневої групи".

На кожній лекції сержанти нагадували хлопцям про ті істини, які кожен із них хоч і знає, але з часом забуває. "Наприклад, – продовжує Лицар, – на занятті з вогневої підготовки ми розповідали про правила безпеки при поводженні зі зброєю, тактичні, технічні характеристики зброї, принцип її роботи. Кожне заняття починалось із азів. А потім, ознайомившись із теоретичною частиною, переходили до практики".

За словами сержантів, робота з бійцями набагато складніша, аніж із рекрутами. Бо це вже певною мірою загартована школа із власним баченням речей та досвідом. Проте з кожним новим заняттям бійці все більше усвідомлювали необхідність та важливість таких навчань.

"Вже сьогодні, – продовжує розповідати Лицар, – можна говорити, що всі, хто відчув зміни на собі, хочуть далі продовжувати навчатись новому та покращувати здобуті знання. Як би ми не намагались, не можна відразу перекреслити все, лишити старе позаду та почати жити з чистого аркуша. На це потрібен час, протягом якого у бойових підрозділах будуть впроваджені зміни".

За словами Ролло, єдиним недоліком курсу був короткий період для засвоєння чималого обсягу матеріалу. Нині знання, які отримали бійці від сержантів, будуть підтримуватись під час регулярних тренувань за допомогою організаційно-методичних вказівок щодо проведення занять.

"Хочу наголосити на тому, що сержанти-інструктори знайшли підхід до особового складу. Можна сказати, що Військова школа імені полковника Євгена Коновальця дала нам поштовх вперед. Значно покращився рівень знань і взагалі ми виросли у розумінні свого призначення та професії".

Єль

Фото - Andreas Haubjerg

ПЕРЕПІДГОТОВКА ОСОБОВОГО СКЛАДУ: НА ШЛЯХУ ДО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Як відомо, підготовкою рекрутів АЗОВу тепер займаються сержанти, випускники Військової школи імені полковника Євгена Коновальця. Однак насправді ж сержанти навчають не лише їх – здійснюється перепідготовка всього особового складу полку АЗОВ. Із якою метою та яким чином все відбувається? На ці питання відповідає сержант-інструктор Військової школи імені полковника Євгена Коновальця друг Поляк.

"Насамперед мета нашого курсу – привити військовому дисципліну та усвідомлення відповідальності. Багато хто думає, що ми – просто добровольці, а не армія. Бо служити в армії до цього часу було навіть соромно. Всі звикли: якщо людина не "відкосила" від армії – вона просто не реалізувала себе в цивільному житті. А з добровольцями кардинально інша ситуація. У них є потенціал та ентузіазм. Просто не вистачає саме знань, професіоналізму для того, щоб стати зразковим військовим підрозділом. Справа в тому, що рекрути зараз мають досить високий рівень підготовки. Тому ми мусили підвищити цей рівень і в особового складу, щоб не вийшло, що рекрут має кращі теоретичні знання та дисципліну, ніж боєць полку".

На запитання про те, чому саме 2-га "Залізна" сотня 2-го БОПу ОЗСП АЗОВ першою проходить курс перепідготовки, друг Поляк відповідає так: "Ця сотня – одна з найстарших у полку. Протягом свого існування її бійці довели, що заслуговують честі першими пройти перепідготовку. Але були й інші нюанси. Дехто розслабився та забув, що це все-таки армія, хоча й нового зразка. Тому навчання ми почали з елементарного – з налагодження дисципліни, стройової підготовки та вивчення статутів. Спочатку було важко, але ми пояснювали бійцям, що це найнеобхідніше. Тим паче, навчання тривали всього лише більше двадцяти днів – дуже стислий курс".

Також друг Поляк зазначає: "Всі вправи є взаємозамінними. Нововведенням є уроки плавання у басейні. Якщо боєць із певних причин не може виконувати повноцінне "фізо", тоді робить вправи у басейні. Насправді, це навіть важче, але у воді немає навантаження на скелет, тому відмовки не діють".

Про нормативи Поляк розповідає, що вони досить високі. "Для кожної вікової категорії є свої стандарти. Але, за великим рахунком, вони є реальними для виконання. За формулою вираховується загальний результат. Складання нормативів показує кожному, який тип "фізо" йому треба підтягнути. Адже боєць ОЗСП, на мою думку, має бути надзвичайно розвиненим та витривалим насамперед у фізичному плані. Він повинен навіть зовнішнім виглядом викликати довіру та відчуття безпеки у цивільних, яких захищає".

Глорія

"У ТОЙ ЧАС, КОЛИ БІЛЬШІСТЬ ГОВОРИТЬ, МИ РОБИМО"

Задля вдосконалення вмінь надавати медичну допомогу на базах ОЗСП АЗОВ організували курси підготовки взводних/ротних медиків. Програма проведення складалась із теоретичної, практичної частин та тактичного відпрацювання.

"У кожному підрозділі буде свій професіонал цієї сфери, який надаватиме медичну допомогу, – розповідає взводний медик 1-ї роти 1-го БОПу ОЗСП АЗОВ Джедай. – Навчання відбувалися за протоколом TCCC MP (Tactical Combat Casualty Care for Medical Personnel). Уся програма була побудована на джерелах із армії США. Ми мали достатню кількість теоретичного забезпечення, відеороликів, схем".

За час цих навчань азовці 1-го та 2-го БОПів розглянули майже всі види бойових пошкоджень, які зазначені в протоколі TCCC MP, та шляхи їх усунення: зупинка кровотечі, допомога при непрохідності дихальних шляхів, відновлення циркуляції тощо. Варто зауважити, що вся програма складалась із оригінальних джерел, якими користується більшість розвинених країн світу. Основою для підготовки став навчальний курс TCCC MP – Tactikal Combat Casualty Care for Medical Personels (надання медичної допомоги пораненим на полі бою медичними працівниками) за системою NAEMT – National Association of Emergency Medical Technicians (Національна асоціація невідкладних медичних технік США). За словами взводного медика Джедая, саме ця програма є ефективнішою за всі існуючі.

До того ж, вона будувалась відповідно до STANAG (Standardization Agreement) – угоди стандартизації, яку Україна хоч і підписала, проте не поспішає виконувати.

"Взводні медики, – продовжує Джедай, – яких ми навчаємо, є і бійцями, і медиками одночасно. Залежно від тактичної ситуації та розвитку подій на полі бою, медик може надавати допомогу пораненому під час безпосередньої боротьби і передавати потерпілого команді евакуації або ж далі його супроводжувати. Тобто до появи поранених кожен із них виконує ті самі обов'язки, що є у бійців, а у випадку, коли хтось отримує пошкодження, ці люди надають невідкладну допомогу. Тож ми не втрачаємо людей, спроможних вести бій. Крім того, взводні медики також будуть інструкторами та братимуть участь у плануванні бойових операцій".

Одним із етапів проходження курсу було тестування, завдання якого були взяті з джерел NAEMT, рекомендовані TCCC MP, і складались із 50 питань. На виконання бійцям було дано одну годину.

"Тестування було проведено після проходження бійцями повного курсу TCCC MP, – розповідає взводний медик 1-ї роти 1-го БОПу полку АЗОВ Джедай. – За його результатами було зрозуміло, які моменти потрібно ще раз "підтягнути". Це дало змогу оцінити засвоєння програми. До того ж, ми змогли зібрати статистику щодо ефективності сприйняття та викладу інформації.

Тести подавались максимально наближеними за змістом до оригіналів документів програми. Питання різного рівня складності. Враховуючи те, що ці завдання були на початку проведення курсів, після повторного етапу ми можемо об'єктивно оцінити усе тренування. Якщо боєць уважно слухав, жодних складнощів надалі не буде. Бо основна філософія протоколу TCCC MP полягає в чіткості та відповідності: тобто на кожен випадок є конкретний алгоритм дій, що зводить до мінімуму непотрібні роздуми, які не стосуються ситуації".

Перевіряла та оцінювала тести інструкторська група. Сума правильних відповідей на теоретичну частину мала складати щонайменше 72%.

Оцінювалась і практична частина. Бійці, які набрали достатню кількість балів, були рекомендовані як медики/інструктори. За словами Джедая, азовці досить добре засвоїли пройдені етапи програми.

"Прохідний бал у нас набрало 80% слухачів курсу, – розповідає Джедай. – Як тести, так і сама практика були складені на однаково високому рівні. Хоча все залежить від типу сприйняття: одним під силу теоретичні матеріали, іншим – практичні. Ті люди, які не набрали 76%, без жодних обговорень будуть складати знову курс: вони матимуть усі лекції та додаткові матеріали в електронному та друкованому виглядах. Тобто саморозвитком можна і потрібно займатись".

На запитання, чи очікували на такі високі результати, Джедай відповідає, що був приємно здивований. За його словами, деякі зі слухачів курсу на першому тестуванні мали близько 50 правильних відповідей, а вже на другому, після вивчення програми, їхні результати зросли до 80.

Задоволеними результатами курсу підготовки залишились і самі азовці. Так, боєць 3-ї роти 1-го БОПу друг Жан-Поль говорить, що найголовнішим плюсом була систематизованість викладеного матеріалу: "Після засвоєння програми у голові залишається алгоритм, система дій та тактичних ситуацій. Крім того, дуже допоміг роздрукований матеріал. Це впливало на швидкість опрацювання та результативність".

За словами ж бійця 3-ї роти 1-го БОПу Пістона, курси підготовки медиків були організовані та проведені на високому рівні, а результати багатьох порадували. "Хлопці постарались на славу! Як теоретична, так і практична частини дали розуміння ситуації. Матеріал правильно систематизований, і це дуже вплинуло на швидкість засвоєння. Нарешті ми відходимо від застарілих систем та рухаємось у своїх знаннях вперед".

Боєць 3-ї сотні 2-го БОПу друг Айс теж проходив медичні курси. "Мене давно цікавить медицина – це одна з професій, котра ніколи не стоїть на місці, постійно розвивається та дозволяє вивчати щось нове. Також свої медичні навики можна застосовувати як на полі бою, так і в цивільному житті". Айс розповідає, що раніше під час польових виходів та лекцій бійці проходили тактичну медицину з медиками, однак ці курси відбувались кардинально по-іншому.

Заняття тривали дев'ять днів. "Ми вивчали новий протокол TCCC – це загальний протокол надання першої медичної допомоги на полі бою. Протоколи допомоги TCCC, на відміну від цивільної медицини, мають алгоритм MARCH (Massive Hemorrhage-Airways-Respiration-Circulation-Hypothermia)". Він включає такі дії, як внутрішньовенне або внутрішньокісткове вливання рідин, застосування антигеморагічних або гемостатичних лікарських речовин, введення колоїдних розчинів, застосування знеболювальних лікарських речовин, застосування антибіотиків та використання медичного обладнання, яке недоступне для бійців. Розклад дня складався з двох фаз: до обіду – 4 години лекцій, після обіду – 2 години лекцій та 2 години практики. Під час практичних занять відпрацьовували все те, що вивчили в теорії. Айс зазначає, що після закінчення курсу в хлопців залишилися всі матеріали, які завжди можна використати. "Навчатися за новими стандартами було дуже цікаво, тому що це дійсно працює, – каже Айс. – Але є один нюанс – ці стандарти для нашої країни зовсім нові та поки неузгоджені з наступними ланками і тому їхня дієвість нівелюється. Треба впроваджувати ці алгоритми на більш глобальному рівні. Такі курси мають дуже велике значення – це можливість врятувати життя побратима на догоспітальному етапі".

Після підбиття підсумків у програму були внесені деякі зміни, аби акцентувати увагу на слабких та сильних сторонах, регулярно проводитиметься зріз знань, а сама програма буде щоразу вдосконалюватись.

"Окрім підготовки взводних/ротних медиків, ми провели заняття і для майбутніх інструкторів. Вони дізнались, як правильно подавати матеріал, яким чином потрібно займатись із особовим складом, який вигляд має взагалі наша програма, з чого вона складається. За цей час було зроблено все максимально ефективним, аби правильно навчити людей, від яких у подальшому залежатиме підготовка та засвоєння матеріалу іншими".

Варто зауважити, що для різних підрозділів у цій програмі існують свої нюанси, проте базовий курс був для всіх однаковий. Головною відмінністю азовських медиків є те, що вони не зупиняються на тренуваннях: надалі навчання подібного роду плануються на регулярній основі.

"На рік у нас заплановано близько 240 годин тактичної медицини для бійців, – наголошує Джедай. – Одним із важливих моментів є те, що постійно відбувається зріз знань. Це дає змогу оцінити ситуацію та зробити правильні висновки щодо ефективності програми та засвоєння матеріалу.

У той час, коли більшість силових структур нашої країни лише говорить про перехід на стандарти НАТО, ми просто робимо це та реалізовуємо здобуті знання вже на практиці".

Єль, Глорія

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ТАКТИЧНИХ і БАЛІСТИЧНИХ ОКУЛЯРІВ

Дуже часто уламки від куль, каменю або цегли, бризки води чи бруду потрапляють та вражають зір бійців. Задля уникнення цього або зведення ураження до мінімуму слід завжди пам'ятати про захист очей. У такому разі використовують тактичні або балістичні окуляри.

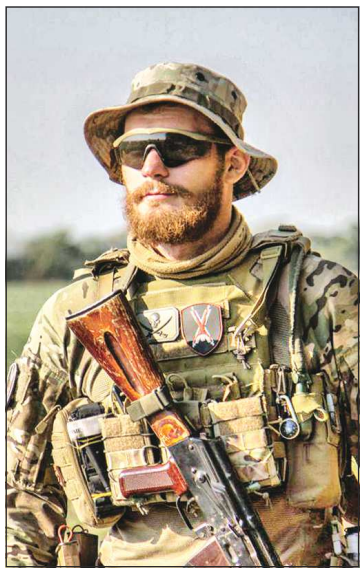

Пілоти біпланів вважаються першими військовими, частиною екіпіровки яких стали окуляри. Ще 1910 року французький хімік Едуард Бенедиктус отримав французький і британський патенти на виробництво багатошарового скла. З того моменту все і почалось. Згодом упродовж усієї Першої світової війни скло, що ламінує, застосовувалося для виготовлення маленького круглого скла для протигазів, лобового скла військових автомобілів і літаків.

Спираючись на розробку французького хіміка, американський уряд на початку 1960-х виділив кошти для проведення випробувань різних пластмас і стекол, які потенційно могли б використовуватися для виробництва захисних окулярів. Сформована тоді програма тестів була схожа на військові стандарти, які використовуються і нині. Результати проведених випробувань показали неймовірну стійкість полікарбонату до ударних навантажень. Саме з тієї миті цей матеріал став основним для виробництва балістичних окулярів.

Якщо говорити про спільне та відмінне між тактичними і балістичними окулярами, то загалом ці два види елементів екіпірування відрізняються один від одного лише за формою. Тактичні окуляри – незамінна річ для тих, хто постійно перебуває в умовах ймовірності потрапляння сторонніх предметів до органів зору. Ці окуляри майже не застосовуються у повсякденному носінні, оскільки дуже великі. Крім того, мають кріплення на гумці й одягаються тільки на час проведення операції.

"Основний недолік окулярів-маски полягає в тому, що вони обмежують поле зору під час їзди, – розповідає заступник командира полку АЗОВ із бойової та спеціальної підготовки друг Базель. – Тому, коли використовуєш маску, бажано, щоб із обох боків були інші військовослужбовці. Це дозволяє контролювати напрямок руху".

Лінзи таких окулярів у 9 випадків не мають тонування або пофарбовані у жовтий колір для збільшення сприйняття навколишніх предметів.

Своєю чергою балістичні окуляри за формою нагадують спортивні і, крім використання на бойовому завданні, придатні для повсякденного носіння. Головною спільною рисою цих двох видів окулярів є полікарбонат. Цей матеріал настільки міцний, що може витримувати навантаження від 200 до 500 кілоджоулів на метр квадратний, що приблизно в 250 разів міцніше будь-якого скла. Тож не слід плутати прості захисні окуляри із балістичними, бо це може коштувати вам власного здоров'я.

Про захист і користь балістичних окулярів існує безліч прикладів. Але, на жаль, є і випадки, коли відсутність цього елементу екіпіровки коштувала деяким побратимам здоров'я. Так, бійці 1-го БОПу згадують один випадок, коли бойовий товариш на псевдо "Модний" 15 лютого 2015 року зазнав тяжких поранень: осколки від ВОГа пошкодили азовцю очі. "Того дня Модний вже думав, що лишився без очей, – пригадують побратими, – проте медикам вдалося зробити все можливе, щоб врятувати його зір". Після того випадку боєць відповідальніше почав ставитись до свого здоров'я. Крім того, досвід Модного застеріг багатьох бійців, які інколи нехтували деякими елементами екіпіровки.

За словами Базеля, до цього часу в АЗОВі балістичні окуляри видавались в обмеженій кількості. Проте вже з нового року відбувається активний процес стандартизації. Тому разом із новими балістичними шоломами в азовців будуть і окуляри високої якості також.

Єль

Азовець Хім: "Постійні наполегливі тренування – запорука досягнення високого результату"

Боєць 3-ї сотні 2-го БОПу Хім – справжній приклад для української молоді. Він не раз представляв АЗОВ на різних спортивних змаганнях, турнірах і ніколи не повертався без нагород. Хім розповідає, що ще у дитинстві хотів бути найсильнішим, щоб мати змогу постояти за себе і свою сім'ю. "Першим моїм видом спорту був футбол – разом із друзями я у шестирічному віці почав займатися у футбольній секції", – ділиться спогадами азовець. Пізніше юнак зацікавився боксом і досяг значних успіхів, вже тоді брав участь у дитячих змаганнях. Після досить тривалої перерви він вирішив спробувати себе у тайському боксі, і йому дуже сподобався цей вид спорту. "Це набагато серйозніше, ніж просто бокс, тому що там працюють усі частини тіла – і ноги, і коліна, і лікті, дозволяється більше ударів і взагалі менше обмежень".

Хім родом із Маріуполя. Тож коли розпочалися бойові дії на Сході України, юнак одразу вирішив піти захищати своє місто від необільшовицької орди. Але на той час йому не було 18 років. Тож щойно досяг повноліття, вступив до лав АЗОВу. "Тут постійно працюю над своєю фізичною формою – займаюсь у залі різними видами силових тренувань, – розповідає Хім. – Це кросфіт, пауерліфтинг, тайський бокс. Тренуюсь кожного дня, хоча чіткого графіка немає – все залежить від настрою".

Боєць часто бере участь у різноманітних турнірах – як полкових, так і цивільних. Зокрема він посів 2-ше і 3-тє місця на азовській Спартакіаді у категоріях "кросфіт" та "силове триборство". Також у колекції Хіма є кілька грамот за досягнення в мікс-файті. Основу цього виду спорту складають ударна техніка руками, ліктями, ногами та колінами, переведення та робота в партері, больові і задушуючі прийоми, які відібрані з різних видів бойових єдиноборств. Здобути перемогу в мікс-файті зможе тільки посправжньому технічно сильний боєць, здатний нестандартно мислити. "У цьому виді спорту ніяк не обійдешся без фізичних травм – не раз я закінчував змагання зі зламаною щелепою чи вивихнутою рукою", – зазначає Хім. Також юнак брав участь у турнірі з військово-спортивного багатоборства, де посів 1-ше місце.

Крайні змагання, на яких виступав боєць, – пам'яті героїв Крут із армійського жиму лежачи, які проходили в Маріуполі. Потрібно було піднімати штангу без опори ніг. У такому положенні, коли ти не опираєшся на кінчівки, силові показники набагато нижчі. Були чотири категорії – "абсолютна", "вагова", "мілітарі" та "юніори".

Як розповідає Хім, змагання розпочалися зі зважування – так учасників розподілили за ваговими категоріями. "Я виступав у категорії 75 кг. Коли приступили до самого жиму, я розпочав зі 100 кг, потім вижав 105 і нарешті 115 кг. Коли я був у своїй найкращій формі, жав 115 кг п'ять разів, і це давалось мені дуже легко. Зараз я просто підтримую форму і не перевантажую себе – 115 кг за раз мені достатньо. Для моїх вікової і вагової категорій це хороший результат".

"Взагалі, – каже Хім, – на турнірі було чимало військовослужбовців зі Збройних сил України, котрі приїжджали командами, серед них були сильні суперники. Для масштабу Маріуполя людей зібралось досить багато. Особливо мені запам'ятався генерал у відставці, чоловік поважного віку, проте тримає себе у прекрасній формі. Він показав чудовий результат". У підсумку Хім взяв два перші місця: у категоріях "мілітарі" (серед військовослужбовців) та "юніори".

На запитання, як вдається досягати таких значних результатів, Хім відповідає: "Є лише одна дорога – це постійні наполегливі заняття спортом. Для початківців найбільш оптимальним варіантом будуть тренування тричі на тиждень. Також треба стежити за своїм раціоном та відмовитися від шкідливих звичок. Тоді результати будуть кращими і спорт стане не просто захопленням чи хобі, а стилем життя".

Коли війна закінчиться, Хім планує тренуватися ще більше і виходити на професійний рівень. "У майбутньому хочу пов'язати своє життя зі спортом. Хоча я і зараз багато тренуюся, проте збираюсь робити це ще частіше та якісніше, з тренерами, виступати на престижних змаганнях не любительського, а професійного класу".

Глорія

У КИЄВІ ВІДКРИЛИ МЕМОРІАЛЬНУ ДОШКУ ПОЛКОВНИКУ УНР ЄВГЕНОВІ КОНОВАЛЬЦЮ

22 січня відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки відомому діячеві українського національного руху Євгенові Коновальцю. Пам'ятний барельєф прикрашає тепер будівлю, що 1918 року служила касарнями (казармами) для Січових стрільців.

До заходу долучилися і сержанти Військової школи імені полковника Євгена Коновальця АЗОВу. Саме їм поміж усіх присутніх випала честь зняти символічну завісу і таким чином офіційно відкрити пам'ятну дошку одного з найвизначніших політичних і військових діячів України.

Представник хорунжої служби АЗОВу друг Сполох прокоментував подію так: "Патріотична громадськість міста Київ вирішила нарешті вшанувати пам'ять славного полковника, вождя усієї української нації встановленням барельєфа на тому місці, де розміщувались колись касарні (як того часу говорили), а зараз – казарми Українських січових стрільців. Тому вулиця носить таку саму назву. Власне, ця подія не могла відбутись без учасників бойових дій, по-перше, по-друге, представників школи, яка названа на честь славного полковника".

Повертаючись до історії вибору назви для азовської Військової школи імені Євгена Коновальця, варто зауважити, що ім'я їй присвоєно було справді видатного командира.

Євген Коновалець – це визначна особистість українського націоналістичного руху першої половини XX століття, котрий був засновником найбільш дієвої військової формації перших національно-визвольних змагань – Січових стрільців. Вона спочатку була куренем, згодом полком, дивізією і корпусом.

Січові стрільці кардинально відрізнялися від інших підрозділів армії УНР. Насамперед вишколом, який був зорганізований у цілу систему. УСС були єдиною армією УНР, яка займалася військовим вишколом своїх представників. Більше ніхто в УНР цього не робив.

Згодом це дало свої плоди. Січові стрільці двічі були розпущені з політичних підстав. І кожного разу, коли потрібно було Україні, формація відновлювалася. До того ж, відновлювалася з тією самою структурою і навіть із кращим вишколом. Останнього разу, коли вона була розпущена і вже не було можливості продовжувати боротьбу у військовому форматі, Січові стрільці зібралися і стали засновниками нового виду діяльності – Української військової організації, що була флагманом українського підпілля.

На основі УВО 1929 року постала Організація українських націоналістів. І допоки Євген Коновалець керував цією формацією, націоналістичний рух був єдиним, дієвим та ефективним. Полковник Коновалець для всього українського націоналістичного руху, який згодом подрібнився на деякі уламки (мельниківці, бандерівці), був символом об'єднання, системності, провідництва. Коновалець – загальновизнаний військовий авторитет і національний лідер, який і дотепер залишається своєрідним архетипом провідника для сучасників.

Меморіальні дошки полковнику встановлені у Львові, Калуші, Івано-Франківську, а також у литовському Каунасі. Крім того, на честь відомого діяча українського націоналістичного руху відкриті пам'ятники в його рідному Зашкові, у селах Старі Кути, Воля-Задеревацька, у курортному містечку Моршин, а також в Івано-Франківську. Багато вулиць різних міст країни названі іменем Євгена Коновальця. Тепер і Київ прикрашатиме його барельєф.

Євген Коновалець свого часу сказав безсмертні слова: "У вогні перетоплюється залізо у сталь, у боротьбі перетворюється народ у націю". І все своє життя присвятив тому, щоб їх довести. Він знав, що боротьба за самостійність і укріплення держави вимагає добре організованої та вишколеної армії, тому став найвидатнішим командиром тодішніх збройних сил. Його прикладом надихаються націоналісти вже багато десятиліть. І сьогодні бійці азовської військової школи продовжують боротьбу Євгена Коновальця, несучи в серці національну ідею.

Лада

"Динамо" (Київ) – Україна: 1975-1991

Утворення київського фанатського руху

Усі часи футбол – це проекція суспільних настроїв. У 70-х роках минулого сторіччя футбольних ультрас у такому вигляді, як сьогодні, не було. Люди просто ходили на гру і вболівали за улюблену команду. Тоді ще лишилися фронтовики Другої світової війни (серед них – і мій батько), які були налаштовані проти політичної системи Радянського Союзу. Вони бачили після війни свавілля комуністичного партійного апарату, Голодомор 1946-1947 років, нову хвилю репресій. Взагалі ветеранів Другої світової війни ні за часів Сталіна, ні за часів Хрущова жодним чином не почали шанувати на державному рівні в СРСР, лише за часів Леоніда Брежнєва, з 70-х років. Фронтовики в суспільстві були окремою кастою. На подвір'ях, у курилках, на кухнях квартир вони казали, що СРСР – це лайно. Але зробити нічого не могли, народ був добряче заляканий владою. А прихід на футбол для людей був віддушиною. Лише коли 100 тисяч осіб збиралися на Республіканському стадіоні (зараз "Олімпійський") у Києві, вони могли проявити через підтримку рідної команди власні антирадянські й антимосковські почуття. Бо протистояння Києва і Москви відчувалося українцями на генному рівні. Звісно, проти будь-якої з московських команд збиралося біля 100 тисяч глядачів і вболівальників. На команди інших республік СРСР не так багато ходило. Грузинські команди сприймалися як дружні, ми ходили подивитися на гарний футбол, на Габелію, на Кіпіані. До всіх інших команд ставлення було нейтральним, до команд із Москви – суто негативне. Коли мені було лише 10 років, я вперше почув на футболі гасло "Бей, бей москвичей". Особливого сенсу йому додавало те, що це вигукували ті, хто під Москвою зупиняв війська Третього Райху. Після війни в них відбулася переоцінка цінностей.

1978 року в столиці, тоді ще УРСР, з'явився фанатський рух, який підтримував всі спортивні київські команди – "Динамо" (футбол), "Сокіл" (хокей), "Спартак" (гандбол), "Авіатор" (регбі). Одні й ті самі люди ходили вболівати за українські команди з різних спортивних напрямків, але основним був футбол.

У 70-х роках мужики до, під час і після футболу билися з міліціянтами на трибунах і поза ними. На фанатський сектор міліціянти боялися зайти, бо отримували копняки під зад, обпльовані спини, їхні кашкети літали по всьому сектору. Міліцейський "бобік" могли поставити між деревами, щоб не мав змоги виїхати. Міліціянти боялися футбольних фанатів. Дружинники (добровільні загони помічників міліціянтів) після матчу намагались не потрапляти на очі фанатам.

У Московії тоді у Вищій лізі була лише одна немосковська команда – "Зеніт" (Ленінград). Із нею були дружні відносини. Ленінградці теж були проти москвичів. Коли 1985 року "Факел" (Вороніж) вийшов у Вищу лігу, кияни одразу встановили з ними дружні стосунки. Після цього того ж 1985-го воронезькі фанати побили московських, коли до міста приїхав

грати "Спартак". Хоча 1986 року "Факел" вилетів у 1-шу лігу, але дружні відносини на антимосковському ґрунті тривали і далі.

На початку 80-х київські фанати перезнайомилися з фанатами інших міст. Першими друзями стали фанати "Дніпра" (Дніпропетровськ), і ця дружба триває досі. У фанатському русі Радянського Союзу виникла антимосковська "тріада". Саме поняття "тріада" вигадали москалі, її складовими вони вважали фанатів клубів "Жальгіріс" (Вільнюс) – "Динамо" (Київ) – "Дніпро" (Дніпропетровськ). І дізналися ми про це під час зіткнень із московськими фанатами. Українська "тріада" ("Динамо" (Київ) – "Дніпро" (Дніпропетровськ) – "Карпати" (Львів) склалася лише після здобуття незалежності. Вже за радянських часів москалі почали підтягувати в антикиївську коаліцію фанатів Одеси і Харкова, але ця коаліція у сутичках здебільшого програвала. За час існування динамівського руху в Радянському Союзі кияни міцно здружилися із фанатами ФК "Динамо" (Тбілісі), "Жальгіріс" (Вільнюс) та "Факел" (Вороніж).

СРСР був московською імперією. Тож успіхи інших національностей, де б вони не були, обов'язково мали контролюватися. Якщо ж вони переважали успіхи московітів, то в цій ділянці починалися пресування і гальмування. У футболі українські команди поступово ставали кращими за московські. Відповідно, де тільки можна, пригноблювали всі українські команди і українських гравців. Ось постає питання: кого везти на Олімпіаду в збірній СРСР? Є два спортсмени: московський і український. Звісно, візьмуть московського, навіть якщо він гірший за професійними навичками. Це відчувалося постійно. А оскільки футбол – народна гра, то і в пресі московській, та і загальнорадянській, прославляли саме московські команди, а інші завжди критикували. Була постійна критика київського "Динамо", зокрема славетного тренера Лобановського. Казали, що в Київ позвозили талановитих українців із усього СРСР, що в них кращі умови, що давали "Динамо" завжди "зелену вулицю" у суддівстві тощо. Москва відповідно тягнула "Спартак", за цю команду вболівали майже всі комуністичні партійні боси в Кремлі.

За фанатами київського "Динамо", команди, яка найбільше представляла Україну на футбольних змаганнях як у СРСР, так і за кордоном, закріпилося прізвисько "хохли".

У 80-х роках фанати відрізнялися від комсомольців і піонерів. Фанати ставали неформальним рухом. Підлітки, юнаки, поціновувачі футболу і спорту, загалом прості люди почали приходити на трибуни і знаходили там своїх однодумців, свою спільноту. Часто, прийшовши на трибуни виключно зі спортивних зацікавлень, вони проймалися антирадянськими настроями. На трибунах не можна було з'являтися з піонерською краваткою або комуністичним значком, якби таке зробив – вигнали б. Фанати принципово не ходили на радянські вибори, ігнорували повістки в армію або до суду, штрафи. Однак до тих, хто потрапив на війну в Афганістані, ставилися з розумінням.

Республіканський стадіон у Києві. 11 сектор, Бесарабська трибуна. 1986 р.

Перший підйом фанатського руху

1980 року вже було біля 8 фанатських секторів на Республіканському стадіоні ("Олімпійський").

Фанати поділялися на "правих" і "лівих". "Праві" – це ті, хто ганяв на виїзди, бився там. Щоб стати "правим" фанатом, треба було викатати 20 виїздів і зарекомендувати себе в бійках. Тільки "праві" могли носити динамівські "рози". А "ліві" – це молоді і недосвідчені. Якщо "праві" бачили на "ліву" "розу", то вже на 5-й секунді знімали. Динамівські шарфи в'язали мами та бабусі фанатів. Промислово їх ніхто не випускав, тому спочатку "рози" були виключно зимовими. Перша "роза" літнього варіанта з'явилася лише влітку 1986 року. "Лівих" фанатів потроху підгнітували на виїзди – і найкращі з них поповнювали лави "правих". Жодних тренувань або відпрацювань махачів не було. У сутичках між фанатами не було ніякого fair-play, використовували будь-які підручні засоби, в тому числі і холодну зброю. Заточена металева бляха армійського ременя – це був мінімум, з яким київський фанат їхав до Москви. Бійки були в рази жорстокіші за сьогоднішні, але вбивств не траплялося.

У ті часи рок-концертів не було, рок-музика – заборонена, джинси – заборонені, зачіски, які не підходять під комсомольські стандарти, – заборонені. Молодь була постійно в жорстких рамках окупаційної системи. А тут воля – висловлюй почуття, як хочеш, головне – у рамках фанатських понять. Але це була майже повна воля, порівняно з системними обмеженнями, які були повсюди, навіть у найабсурдніших речах. Основа "правих" фанатів Києва на початку 80-х років була в кількості 30-70 осіб. Це був кістяк. Тоді вже була дуже популярна пісня "Жовто-блакитні наші прапори", я почув її у 1984-1985 роках. У столиці її було небезпечно співати, бо міліціянти розуміли слова пісні. А от в Москві пісню можна було виконувати вільно. Справа в тому, що московські міліціянти не розуміли української мови, тому цю пісню київські фанати співали регулярно. Пік підйому динамівського фанатського руху початку 80-х років прийшовся на 1983-й. Сектори, від 4-го до 8-го, залежно від гри, були фанатськими. Основний контингент складали ПТУшники і студенти. Найстарший вік на секторі в першій половині 80-х років – 25-26 років. У касах можна було придбати лише обмежену кількість квитків. Більшу частину централізовано розповсюджували по профспілкових лініях у ПТУ і вищих навчальних закладах Києва по 10 копійок за один квиток. Таким чином фанатський рух постійно поповнювався молоддю, яку радянська система дратувала апріорі через її постійні обмеження. Міліціянти вже не могли контролювати трибуни, і рано чи пізно мали щось вдіяти.

Протистояння з московською комуністичною системою

Із першої гри сезону 1984 року силові органи СРСР розпочали репресії проти фанатів. Основу динамівського фанатського руху почали тягати на Володимирську, 15, де був Главк київської міліції. Щоб остаточно задушити фанатський рух, у структурі МВС створили відділ із боротьби з фанатизмом. Він точно існував у Москві та Києві. Після репресій лишився один фанатський сектор – 8-й. А традиційні 11-й і 28-й та навколо них стали недоступні. Поставили ґрати між першим і другим ярусами Республіканського стадіону.

Офіційна преса УРСР називала фанатів "віршомазами з 8 сектора", писали: "Ці кляті фанатюки гірші, ніж наркомани". Особливо відзначилася в клеймуванні фанатського руху газета "Прапор комунізму".

Для скорочення притоку новеньких до лав фанатів була згорнута державна програма дешевого розповсюдження квитків на футбол через профспілкові організації в навчальних закладах. Після 1984 року студент міг придбати квиток лише в касі стадіону вже за 1 рубль. Звісно, подорожчання квитка в 10 разів зменшило кількість молоді на трибунах. У фанатів лишився лише один сектор, де міліціянти всіх уже знали в обличчя, а в разі бійки могли задавити фанатів масою. Плескати або кричати було заборонено. Порушників цього режиму витягували з сектору і в міліції писали "бумагу" в інститут, звідки могли вигнати, або на роботу, з якої могли звільнити, виписували штраф – 3 рублі (вартість 6 сеансів кіно). Щоб тимчасово стати невпізнаваними, деякі динамівські фанати перефарбовували волосся у рудий колір. Це зробило чоловік 20. На виїздах до фанатів іноді приєднувалися співробітники цього відділу. У 1988-1989 роках на одному з виїздів кияни викрили одного. Приїхавши з фанатами, він кудись відійшов, як виявилося, щоб дружньо поспілкуватися з міліціянтами. Побачивши це, фанати одразу зрозуміли, хто він. Найрозповсюдженішою статтею, за якою могли притягнути фаната, було "хуліганство".

Однак окрема діяльність фанатів мала потягнути і на статтю 187 КК УРСР "Глум над державною символікою" або аналогічну статтю 190 КК РРФСР. Динамівські фанати, де це було можливо, знімали червоні прапори і знищували.

Динамівські стяги з'являлися у фанатів теж у процесі паплюження комуністичної символіки. Тоді ніде було їх робити і замовляти. Клубні прапори здобувалися так: фанати їх знімали, починаючи з футбольних шкіл "Динамо" і закінчуючи головним флагштоком Республіканського стадіону в Києві. Оскільки на офіційному клубному прапорі "Динамо" був орден імені Леніна, то це зображення ката Української Нації і просто хворого сифілітика вирізалося. Тому всі фанатські динамівські прапори були з колоподібними дірками в лівому куті.

Продовження на 15 стор.

Початок на 14 стор.

"Хохли" в нових умовах

Щоб позбавитися щільної "опіки" радянських псів режиму, 1984 року фанати перейшли на 21-й сектор, де сиділи мужики, звичайні вболівальники. Там була повна вольність – скандуй, плескай. Міліціянтів там нема, вони охороняють фанатів, і настільки прискіпливо, що навіть абсурдно. Був час, коли вони оточували вільний сектор і охороняли порожні стільці. Однак тоді всерйоз фанатів не сприймали. В міліції було до них ставлення як до збориська алкоголіків, тунядців, безробітних тощо. Насправді, київський фанатський рух був зрізом тодішнього суспільства. У нас були всі верстви населення: і безробітні, і з вищою освітою, і комсомольці, і фабричні працівники, і вчителі, і мажори, і немажори. Всіх об'єднувала любов до футболу і антирадянські почуття, які переростали в націоналізм.

Особливо це підігрівали стосунки з московськими фанатами. Спочатку київські фанати були в гарних відносинах із "м'ясом" (фанатами "Спартака"). Недовго, але відчувалась антисистемна солідарність. Та підла московська сутність все одно проявлялася. От ти приїздиш до Москви, а на тебе накидаються фанати в символіці "Спартака". Потім з'ясовується, що то були насправді фанати "ЦСКА". Наступного виїзду все повторяється, тільки навпаки – фанати "Спартака" налітають у символіці "ЦСКА". Після декількох таких випадків київські фанати розірвали стосунки з московськими. З того часу "ЦСКА" з "Спартаком" завжди об'єднувалися в Москві для протистояння з киянами. Із фанатами "Зеніту" були рівні стосунки, вони не билися з киянами, але і не підтягувалися проти москвичів. Зате постійно підтягувалися за киян вільнюські фанати і навпаки, як і "дніпровці".

6 жовтня 1985 року "ЦСКА" в рамках 1-ї ліги мало виїзд до Львова на гру з "Карпатами". Кияни приїхали до міста Лева і допомогли місцевим накривати "коней" (назва фанатів "ЦСКА" в футбольному середовищі). Тоді у Львові не було організованого фанатського руху, тому допомога киян була дуже цінною. Українські фанати ходили по Львову і вираховували московських. Наловили і набили купу гостей із Півночі. Один із москаликів вирішив замаскуватися під львів'янина, читаючи на лаві місцевого вокзалу газету "Вільна Україна". Проте було одне "але"... Він читав газету догори дриґом. Такий цікавий спосіб отримання інформації дуже зацікавив киян – і "конь" отримав сповна.

Кияни завжди прискіпливо ставились до того, коли наші гравці переходили до клубів із Москви. Це як під час бою перебігти в стан заклятого ворога. Першим із "Динамо" (Київ) дезертирував до московської команди півзахисник Леонід Буряк. Він перейшов до "Торпедо" (Москва). Перший матч нового сезону ФК "Торпедо" проводив у Києві у березні 1985 року, але ще лежало багато снігу. Коли Буряк підходив виконувати кутовий або вкидання м'яча, всі найближчі трибуни стадіону закидували його сніжками. Після цього матчу в пісні "Наш "Динамо" – самый лучший клуб" з'явилися слова: "Посмотри на мудака – Леонида Буряка".

Динамівське "перезавантаження"

1986 року прийшов із армії наш фанат "Утюг", вчитель математики. Він був секретарем Подільського комсомолу із фізичної культури. З Москви надійшла вказівка взяти фанатів під контроль. Якщо не можеш перемогти – треба очолити. За сприяння влади почали утворюватися легальні футбольні фан-клуби. Такий з'явився і в "Динамо" (Київ). Його членам надавалися квитки, абонементи, їм повернули 11-й сектор, організовували безкоштовні потяги в Москву і Ленінград, куди без проблем допускалися фанати. Багато хто туди вступав, але жоден "правий" фанат туди не пішов, ми лише користувалися вигодами цієї владної ініціативи. На той час фан-клуб добре послужив розвиткові динамівського фанатського руху, бо гарних хлопців звідти перетягували до себе "праві" фанати. 1988 року "правих" вже було більше, ніж до репресій, – 70-100. "Перебудова", яку розпочав новий Генеральний секретар КПРС Горбачов, додала людей на сектор, зокрема і виїзди. 1987-1988 роки – це пік розмаху динамівського руху радянських часів. Якщо в 1984-1986 роках силовики агресивно діяли проти фанатів і не боялися їх, то з 1987-го вони знову не наважувалися заходити на сектор динамівських фанатів.

На Мінськ, 1983 р.

20 вересня 1987 року в Києві ФК "Динамо" приймав "Спартак". Київська команда програла з мінімальним рахунком, але фанати виграли свій бій. Півстадіону приєдналося до фанатів і винесло "м'ясних" на трибунах під час матчу, потім потужно накрило їх на вокзалі, вщент розбило їм потяг і клубний автобус. Міліція була безсила. 5-7 осіб згодом отримали за це в'язничні терміни.

Приїжджаючи до Москви, ми іноді могли отримати від приймаючої сторони на горіхи, але вдома завжди давали гідну відповідь. 1988 року ми переламали хід подій та стали непереможними і на виїздах. Була організована перша київська "банда", яка на виїзді в Москві вщент знищила збірну солянку "коней" і "м'яса". Це було 12 липня 1988 року. В Москві мав відбутися матч Вищої ліги СРСР "Локомотив" (Москва) – "Динамо" (Київ). О 18.00 "хохли" зібралися на станції метро "Сокіл" у кількості 70 осіб і розігнали усю збірну "м'яса" і "коней". Вже на стадіоні ми виграли вдруге і зайняли їхній сектор у перерві між 1-им і 2-им таймами. До 1988 року бійки між нами відбувалися лише за межами стадіону.

19 травня 1989-го 70 "хохлів" погнали чергове фанатське об'єднання москвичів у їхньому ж місті перед півфіналом Кубка СРСР "Локомотив" – "Динамо" (Київ). Гнали їх ми півтора кілометри біля "Лужників". Із цього часу і до розвалу СРСР московські фанати жодного разу не перемогли українських зі столиці Русі-України.

3 жовтня 1988 року в структурі МВС СРСР з'явилися підрозділи ОМОН (Отряд милиции особого назначения). Вони мали боротися з масовими проявами громадської активності в СРСР. 1988 року динамівські фанати вперше побилися з ОМОНом у Москві. З 5 грудня 1988 року такі підрозділи почали формувати в МВС УРСР. 1989-го їх почали використовувати на футбольних матчах в Україні, а найлютіший ОМОН був у Львові. 6 грудня 1989 року відбувся матч із "Фіорентіною". Тоді ОМОН вперше в Києві зробив зачистку фанатського сектору. Били усіх, навіть вагітних жінок. Завданням ОМОНу було зачистити сектори навколо вболівальників "Фіорентіни", але до кінця спецпризначенці не впоралися, в них полетів град зі шматків стільців, льоду та різної всячини.

Наближався розвал Радянського Союзу. Демократизація КПРС, яку затіяв Горбачов, прийшлася на економічну кризу та злет антирадянських настроїв. Все українське суспільство політизувалося, в тому числі і фанати "Динамо" (Київ).

У кінці 80-х змінилася форма одягу "правого" фаната: вишиванка, бавовняний піджак, на якому на серці був вишитий тризуб, берци або кросівки. З 1987 року почали носитися тризуби. В кінці 1988-го з'явилися динамівські нашивки: перехрещені прапори "Динамо" і України, посередині – Тризуб. Над Тризубом – V-подібний знак розрізнення УПА, зверху – надпис "Україна", по колу – "Ми непереможні". Таких нашивок було штук 30 і мали їх лише "праві" фанати. Так уся наша "банда" ходила на матчі. На трибунах, крім клубних зарядів і пісень, ми співали козацькі – "Гей, наливайте повнії чари... ", "Червона калина" тощо. Завжди на матчах співали "Червону руту", автора якої, Володимира Івасюка, вбили за наказом КДБ. 1987 року перший український рок-гурт "Воплі Відоплясова" виконав пісню "Танці". Вона одразу прийшлася до душі динамівським фанатами, і ми регулярно влаштовували "слем" після співання 1-го куплету:

Лягає день,
Він віддає свої надії ночі,
Робітники заморились працювати.
Там вогні,
Яскраво блищуть лами.
Приходьте, люди, на вечір в клуб...

І на фанатському секторі починався дикий "слем" і угар. Всі навколо дивилися і гадали, що ми з'їхали з глузду.

"Динамівці" підтримували молоді українські гурти на фестивалях, які відбувалися в УРСР.

В 1987-1988 роках у нашому середовищі з'явився заряд: "Пускай Москва лежит в руинах, а нам на это наплевать, за нами вся великая Украина, мы хотим весь мир завоевать". Вже за часів незалежності нашої держави вона була перекладена українською. Усі заряди на матчах у Москві закінчувалися скандуванням "Смерть москалям". Еволюція цього заряду була наступна: 70-ті роки – "Бей, бей москвичей!", початок 80-х – "Смерть москвичам!", кінець 80-х – "Смерть москалям!"

1988 року в Києві на вулиці Червоноармійській, 40, в магазині "Спортивна книга", з'явилась книга під назвою "Тяжелая поступь спортивных сапог". Вона була про футбольних фанатів та скінхедів у Європі, але написана на замовлення комуністичної партії. Тому вся інформація подавалася виключно в негативному тоні. Ця книга здійснила великий вплив на "правих" фанатів, познайомила їх із антисистемними рухами в Європі, їхніми специфікою і методами. Весь тираж книги був викуплений нами. Після цього серед динамівських фанатів збільшилася в рази кількість хлопців із "тяжелою поступью спортивных сапог".

Фанати і шлях до незалежності

26 квітня 1989 року на товариській зустрічі СРСР – НДР (Німецька Демократична Республіка) у Києві на стадіоні я вперше підняв синьо-жовтий прапор. Набігли "тихарі" пакувати, я стяг заховав під футболку, і мене відбили наші динамівські фанати. Почалася бійка з міліцією. Після матчу я дав інтерв'ю "Радіо Свобода". За це мене вигнали з 1-го курсу КПІ. Це мене не зупинило, і на наступному матчі я підняв синьо-жовтий прапор вже в Одесі. Знову втрутилися радянські силовики, почалася бійка, на нас спустили службових собак. Однак національний прапор ми так і не віддали.

"Динамівці" активно підтримували політичні партії та організації, які за мету собі ставили відродження незалежної Української Держави.

1989-го динамівські фанати почали вступати до УНДЛ (Української народно-демократичної ліги). За статутом партії, вона мала розпуститися після здобуття незалежності України. Ми розповсюджували серед фанатів самвидав, синьо-жовті значки і вимпели. Українська атрибутика робилася підпільно в місті Рига, тодішній столиці Латвійської РСР. Ми розповсюджували різні політичні газетні видання, наприклад, "Атма", правдиву історичну літературу про ОУН. Оскільки вона була заборонена, книги маскувалися під радянські. Наприклад, обкладинка була про якогось комуніста – "Микола Щорс – народний герой", а коли ти розгортав книгу, то там було "Історія ОУН на Волині".

Всі політичні заходи, які проходили в Києві, наприклад, святкування пам'яті Тараса Шевченка чи "живий ланцюг" Харків – Київ – Львів, без участі наших фанатів не відбувалися. 1989 року в липні було найперше голодування на сходах Верховної Ради УРСР, до якого долучилися і фанати "Динамо" (Київ). Тоді ми голодували через паплюження української символіки і Гімну радянською владою. Силовики почали усвідомлювати загрозу національного руху: за синьо-жовтий прапор можна було вже і сісти за ґрати.

7 листопада 1990 року члени УНДЛ, серед яких був динамівський фанат "Кирпич", у підземному переході на Хрещатику, захищаючи жінку, напали на підполковника міліції Григор'єва. Вони його побили і забрали рацію, пістолет та посвідчення. Згодом усім учасникам цього нападу дали строки ув'язнення і відпустили лише з відновленням незалежності України.

8-10 вересня 1989 року динамівські фанати охороняли установчий з'їзд "Народного Руху України за перебудову", який очолив В'ячеслав Чорновіл.

1 липня 1990 року "динамівці" здійснювали охорону першої сесії Української міжпартійної асамблеї (УМА). Це був союз українських "правих" організацій і партій, який очолили українські дисиденти (Анатолій Лупиніс, Юрій Шухевич та інші). Із заяви УМА 01.07.1990 р.:

"Колоніальна влада тримається на силі й зброї совєтських військ, КГБ й МВД, а реноме її в зовнішньому світі робить імперська дипломатія. В той же час національні демократи, які стали депутатами колоніальних органів влади, спираються лише на меншість неозброєного народу. Підпорядкування збройних сил, КГБ й МВД владі метрополії робить Верховну Раду та Уряд УССР заручниками Кремля, позбавляючи депутатів можливості організувати захист як особистий, так і свого парламенту. А отже, годі сподіватися, що Верховна Рада УССР перетвориться на національний парламент.

Контроль над Верховною Радою УССР колоніальних сил, неможливість депутатам-патріотам домогтися прийняття Декларації про незалежність України довела, що парламентний шлях боротьби є недостатній. Лояльне ставлення західних демократій до антинаціональної політики Кремля створює передумови для можливого відновлення деспотії й державного терору в СРСР.

За таких умов парламентна боротьба втрачає перспективу, тож нагальною потребою народу є перехід до революційної боротьби".

УМА 19 серпня 1991 року покликала до життя Українську народну самооборону (УНСО). А 8 вересня 1991-го УМА перетворилася в УНА (Українську національну асамблею). Таким чином динамівський рух 1990 року стояв біля джерел утворення найпотужнішої української націоналістичної організації 90-х років.

Динамівський рух вже з 70-х років XX сторіччя став школою антирадянщини. Окрім цього, в ньому зберігалося здорове відчуття національної самобутності і гідності, що надавало перемогу "Динамо" (Київ) у СРСР і за кордоном. Виключно український склад команди тільки підігрівав і посилював ці почуття. Фанати нарівні з дисидентами були носіями сакральної любові до національної символіки та рідної пісні. Синьо-жовті прапори і пісні Січових Стрільців можна було побачити та почути лише на стадіоні або на акції дисидентів. Із наростанням кризових явищ у СРСР відбувся підйом українського масового політичного руху за відновлення державності України. Вагому роль у його появі і діяльності відіграли київські фанати, без підтримки яких не відбулися б знакові для країни події. Фактично ми, фанати "Динамо" (Київ), долучилися до організаційного оформлення як української націонал-демократії (Народний рух України за перебудову), так і українських націоналістів (Українська міжпартійна асамблея, попередниця УНА і УНСО).

Як і десятки років тому, сьогодні сотні "динамівців" здобувають державний суверенітет України як в політичних акціях у запіллі, так і на полі бою. "Динамо" (Київ) увійде в історію нашої держави не тільки як клуб, де грали найкращі з українців, а і як клуб, за який вболівали кращі сини Русі-України.

Розповідав Вова Орден.
Записував Русин

АЗОВ ОБИРАЮТЬ НАЙКРАЩІ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ВАГОМИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У ВІЙСЬКОВІЙ СПРАВІ

Аби стати професіоналом у будь-якій сфері, слід навчатися.

В АЗОВі тебе вчитимуть тій військовій професії, яку ти вибереш сам. У підсумку ти здобудеш не просто роботу. Бо не можна називати захист Батьківщини роботою – це покликання, це доля, це величні звання – Воїн, Захисник. Наразі професія військового є однією з найпопулярніших, адже поєднує роботу інтелектуальну, фізичну та таку, що надає життю сенс.

Бути добровольцем – це твій вибір, а не примус.

І це головне. Адже ти сам вирішуєш – піти в полк, обрати Шлях Воїна чи лишатися пасивним спостерігачем за подіями в твоїй країні. Ставши людиною дії, ти змінишся зсередини, почнеш діяти, а не просто говорити. Це рішення – піти в АЗОВ – стане твоїм першим кроком на шляху боротьби за власне майбутнє та майбутнє свого народу.

Навчання теоретичне і навчання на практиці.

Аби навчитися чогось, слід здобувати знання як у теорії, так і на практиці. Тож ти розвиватимешся розумово, відвідуючи не тільки військові лекції, а й заняття з таких дисциплін, як історія, українська та англійська мови... До того ж, навчати цих предметів будуть викладачі провідних українських вишів, професіонали своєї справи.

А паралельно – фізичний розвиток, адже справжній український націоналіст повинен мати як міцний дух, так і сильне тіло та працювати над якостями, котрі знадобляться у військовій професії.

В АЗОВі можна досконало оволодіти безліччю військових професій, обравши якусь до душі.

Тож сам визначишся, хто ти: піхотинець, розвідник, оператор БПЛА, зв'язківець, снайпер, інженер-сапер, водій-механік, медик, артилерист, танкіст, спеціаліст із ППО, спеціаліст із логістики, спеціаліст із тилового забезпечення, спеціаліст із ремонту техніки та озброєння.

Спочатку ти будеш готуватись на тренувальній базі, потім на тебе чекатиме виїзд на одну із баз АЗОВу та полігон. Тож ти матимеш час та змогу зважити все й обрати військову спеціальність собі до душі. Те, чим надалі дійсно матимеш бажання займатись.

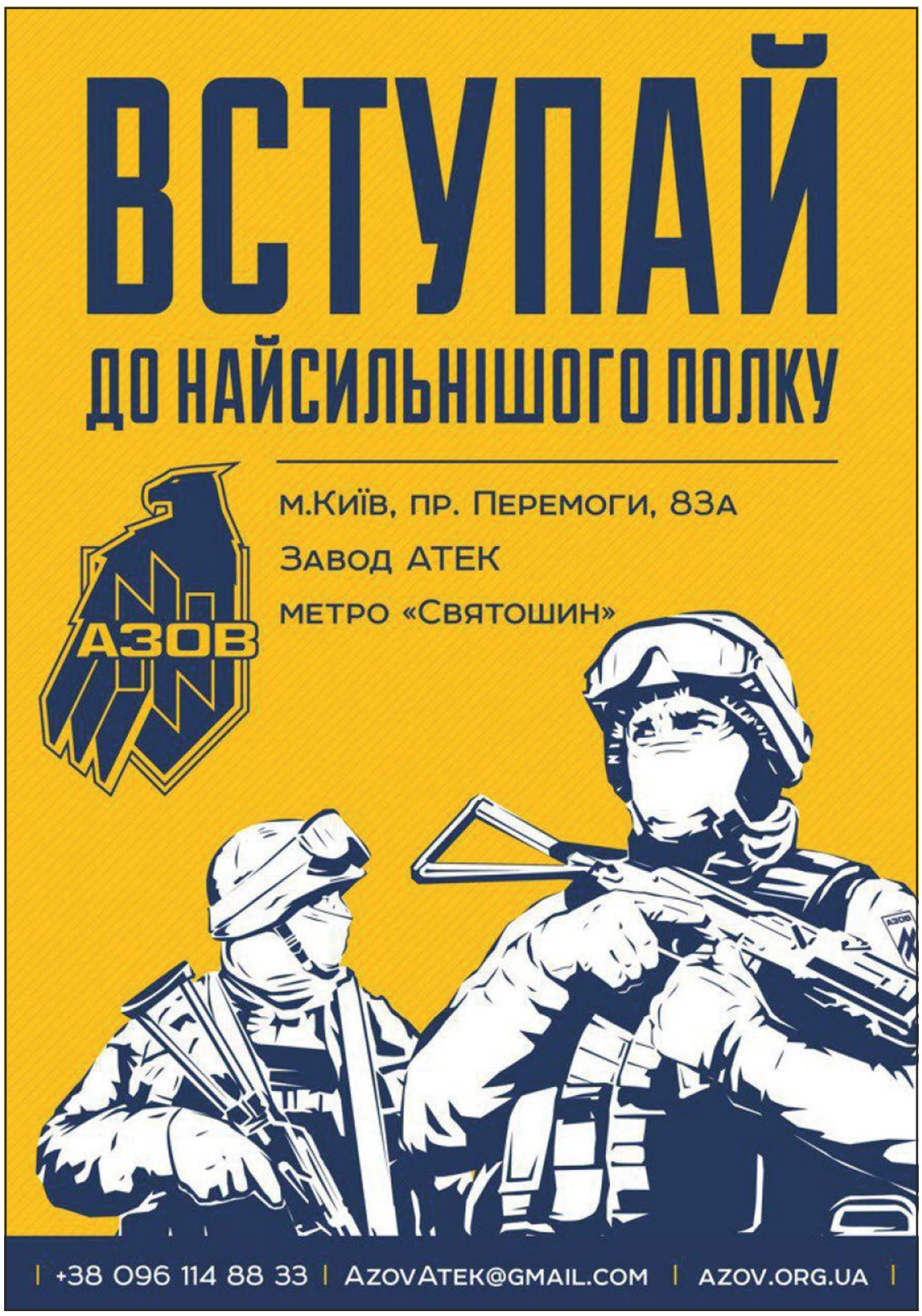

Не від фізичного розвитку залежить можливість потрапити в АЗОВ, а від твоїх прагнень та патріотизму.

Адже в лавах АЗОВу знаходять себе працівники різних професій із цивільного життя, і досвід кожної може знадобитися згодом на передовій. Цей полк відрізняється саме індивідуальним підходом до кожного бійця – його вмінь і талантів. Такий підхід дозволяє виявити твої кращі риси та дати тобі змогу займатися улюбленою справою на користь державі.

Зміниться в АЗОВі також і твоє світосприйняття.

Адже саме тут ти зрозумієш важливість такого поняття, як побратимство. Це значно більше, аніж дружба. Це здобуття нової родини, що буде поруч протягом усього життя, де б ти не перебував згодом, який би шлях не обрав надалі. Побратими допомагатимуть тобі, як і ти їм, у найскрутніших життєвих обставинах. І цього не виміряти грошима. Ти навчишся цінувати справді важливі поняття та відсіювати другорядне.

В АЗОВі ти побачиш новий формат армії.

Армії, що нічим не поступається військовим формуванням передових країн світу. Тут і система підготовки, і військові стратегії вражатимуть своєю якістю. Ти навчишся і згодом матимеш змогу вчити інших, тих, хто прийде після. Азовці приділяють стільки часу навчанню не просто так. Ми вважаємо це основою, міцним фундаментом для держави загалом. Адже тільки маючи могутню професійну армію, ми можемо бути незалежною країною і не боятися ворогів.

Імениті азовські інструктори, що пройшли безліч бойових завдань в Україні та за її межами, підготують тебе.

АЗОВ – це не той підрозділ, який відправляє непідготованих військових у бій. Це школа підготовки до бойових, аби нищити ворога, але жити самому та згодом відбудовувати свою країну.

Полк АЗОВ вкладає у своїх бійців все можливе, турбується про кожного Захисника Нації на кожному етапі, починаючи з гарного харчування, якісного військового одягу, обмундирування та закінчуючи позитивним емоційним станом Оборонців. Цьому сприяють місця для активного відпочинку, обладнані на базах, – басейни, тренажерні зали, більярдні тощо.

У полку будуть створені всі умови для твого комфортного проживання та щоденних тренувань, аби близькі люди не хвилювалися за твоє самопочуття.

Ставлення до тебе – як до рівного, як до побратима.

Це також ще одна якісна та позитивна відмінність АЗОВу. Так, тут є командування, але головне все-таки – побратимство, азовське товариство. До тебе будуть гідно ставитись, адже ти – доброволець, а це звання варте найбільшої поваги.

Нава

ВИДАННЯ ПОЛКУ АЗОВ
Надсилайте відгуки та пропозиції за адресою:
chornesontse.azov@gmail.com
Газета видана в зоні бойових дій

Над номером працювали:
*Випусковий редактор – **Веда.***
*Журналісти – **Маріанна, Лада, Нава, Глорія, Нікополь, Єль.***
*Фотографи – **Яра, Марі, Паворотті, Маза.***
*Літературне редагування – **Ліка.** Графічний дизайн – **Молот.***
У номері використані фотографії й ілюстрації з архівів прес-служби полку АЗОВ у зоні АТО.

Редакція залишає за собою право редагувати матеріали.
У передруках посилання на джерело є обов'язковим.
Редакція може не поділяти думки автора та не несе відповідальності за достовірність поданих матеріалів.
Замовник: полк АЗОВ.
Наклад: 15 000 примірників.